

העולם הזה

על-יד

נפסל

העכדורה

נודע ולכידת חזיר. אשר חוללה על סדר יומה של הכנסת. ועומד להיות מונש בקראת ראשונה. לחוקר תכנית החירום יש אישור עדי פות על כל שאר החוקים במדינה. עד מהו?

ישראל ברדג, תל אביב

חוששני שפרשת משה ברק היא מהורה עב רית של מדינת רווח ראשון נומי מחמד מ צרת (חוקים חוז 1987). הדי התאבדותה של רחם פרס נמוני. וכבר עולה על הכמה זוג חרש האם נוסף לעמוד מן הצד ולהסתכל בי ארישות על המחזה? האם נחזור על המשנה של איזה עברית, עד שירעה תגיע גם אל כשרנו?

אנו דנילים לחשוב אוטומטית שהנישואים צריכים להיות דתיים? מה היה כוונה, אילו היו בלתי דתיים קמים וכוסים נישואים אזרחיים על הדת? דומים שאו חיות הארץ שותק ל מועדון מריבה אחד נודע... לכמה מחשבות דים נוספות מסוגה של המחשבה הצרפתית נודק עור, כדי לבקש דמוקרטיה אלמנטרית?

חנן גילגור, חולון

משה ברק נאח על כך שהוא לא ימיר את דתו וישיא יתרי. אולם אין הוא מעלה על דעתו שעצם ההתבררות עם נערת עכוים, מי בלי שיכריתנה להמיר את דתו בדת אבותיו, וניסיונותיו למגר את עמוד התווך של דת ישראל, עושים אותו למשומר בכל רמה אי כיו... ולעז לכן כי ערכיה המוסריים של או מונג לא יחול הפקר, משש כשם שדם אורחיה לא יהיה הפקר, כל המידות, כפי שריו או בי עקיו, עם מורכבי דת ישראל, מודה גם עם שופכי דם העב' במולדת המכותרת.

יצחק הללי, ירושלים

נישואים אזרחיים לא ישימו סף לקיומנו כי מינה, משש כשם שנסיעה בשבתות וחילוקי בי נליו ראש ועוד אלה עבירות אחרות לא שמו לנו קץ.

שימחה שחור, חולון

פרשת משה ברק מוכיחה לי את חנ החוכה... השמחה הקריבו את חיייהם למען חופש חות. נגד הכניסה הדתית של אנטיכוס, החיוס אנתו יורשים לשר... אולם לכבוסם. אבל כשאחת פרשה חזרה באופטמו... משש מתות לי חוסטנו... אין אנו מנסים להעריכה כראוי ולהחליט למענה. אנו יכולים איפוא לתת לי משה ברק את חתונה "יהודה המכבי 1965" ולאוריה את חתונה "יזאן וראק 1965".

חיים דרור, תל אביב

מאמרו של עזריאל קרליבאך, עורך פסיכ על משה ברק היה מבריק ומשכנע. לא סתם מהתקטלו על עקום קצו בעת משפט הספצה בכיות של שש פנים. ויכוחי של קינו או הוכיח את הסילוח שבאותו מאמר, הלה לנו את האמת: דבריו של קרליבאך חיים ימים ופסחים כמו פאסא סורגאנה - אחיות ענינים, ללא אחיה במציאות.

זלמן רבינוביץ, נחלת יצחק

משח ברק שותפים למאבק

אנו מודים עם עמדת התקופה לחננת נישואין אזרחיים במדינת ישראל.

יונה אמיתי, זלמן יליק, נוצי מריכטמן, באר שבע

חשבת רוח פרש משפטים.

סטינגס, תל אביב

ככל נא רשני חוקרית במלחמה לזכויות האדם בישראל.

רב מן, חיפה

מר ברק הנכבד אמרת: "אצום עד כלות כוז חות" - ברור האומר ערשה. אנא, צום עד שי תיפח רוחו!

אורי ת. כהן, ירושלים

אנו מודים עם עמדת לחננת נישואין אזרחיים בישראל.

יונה אחתי, זלמן יליק, נוצי פרוכט מן, מקס סמברסון, יעל אהוביה, מאיר הררי, יצחק מחלון, רבקה ספיר, דוד רביב, עובדי משהכנסה, באר שבע.

חנני שולח לך ברכה נרנשת לרגל מעשה האמץ. כל אדם מתקדם במדינה רואה את מאבקך כענינו הוא ומנסה להצליח.

אלם לא חקבתו העצמית של הפרס. אלא מלחמה ציבורית תביא לתוצאות המכותר. ולכן הני מבקשך בכל לשון של בקשה לא לסכן את חייד ולתת לרעת קהיל שהתעוררה בעקבות פשעך להמשיך את המאבק עד לנצחון.

יוסף בן נון, חיפה

סו האנושים החשובים ביותר בישראל

מי הם? אתה אינך יודע. הם ישנו בשנים הקרובות את פני המדינה. הם יחזיקו בידיהם את גורל ישראל בשנת 1975. חייב אתה לדעת מי מכשיר אותם לתפקיד זה, מה כושרם, מה תוססת עולמם.

אתה תמצא אותם בגליון הבא של העולם הזה, גליון ערב פסח תשנ"ה, שהוא גם הגליון המסמך את מלאת חמש שנים מאז עבר העתון המצוייר חותלק ביותר בארץ לירי המערכת הנוכחית.

שער הגליון יהיה צבעוני, פרי ידיו של הצייר הנודע

ז'אן דויד

גליון מוגדל במחיר רגיל

הבטח לך את גליוןך בעוד מועד!

העולם הזה 911

מערכת

העולם הזה

השבועה המצויר לאיפורמטיבי

FRONTPAGE

השבועה האנני לאיפורמטיבי

ASI ES!

השבועה המצויר לאיפורמטיבי

רח גליקסון 8 תל אביב, ספן חסברקים: 26765, 156, 1970

המוציא לאור: המוקד החם בע"מ

דפוס ישראל בע"מ, ת"א סל. 23204

רש המערכת: שרת סח

עורך תכנון: שי לבוי

הכתב הראשי: עמנואל סרה

תכרי המערכת: משה כראפורה, יחיאל בשן, ניצה נבי, ילי נלי, רוחי ורד, כוזי חזי, יחנן ורבה וראי, אוסר פאבור, אביבה סמו, עמוס קינו, סילבי קשת, אברהם רפסורם.

עורכי המהדורה האנגלית: ביל כמנו, דניאל שטרן.

הממונה על המהדורה הספרדית: שלמה חרי

הציר הראשי: שמואל ברתור

מנהל מעבדה: דוד מתיני

אין המערכת אחראית עבור תוכן המדעות, מלבד עבור מדעות המסתרספות תחת חתומה דיקה לזכרו. "דו"ח למחבר", "דו"ח לנמע" וכי המוכנות על ידי חברי המערכת ונבדקות על ידי המדור. "דו"ח לכוור" כולל מדעות מסמס מסלנות וארגונים ציבוריים אשר אין המערכת אחראית לחכונ ולדעות המוכנות בהן. רשאנו משפסות כשום צורה שהיא את דעות המערכת.

מס' 911, שנה 18, ח' בניסן תשנ"ו, 31.3.55, מחיר 350 פריטה.

החוק, ואנו נערך משאלים. בישראל, שאין לה בכלל חוקה המגבילה את נבחרי המפלגות בכנסת, אין גם משאלים. הצורה היחידה למחות נגד חוק בלתי צודק היא בטסה דרי מאסית, אישית, המועצת את דעת הקהל.

לפיכך, הטענה שהופצה בשבוע בוזריות כה רבה על ידי חוקמלי המפלגות, ושנוס' חל לראשונה על ידי היועץ המשפטי חיים כהן, כאילו אסור לכנסת לשנות חוק "תחת לחץ של שכינתרעבי", היא דימאוגיית במק צת. השאלה אינה איד מתניסת דעת הקהל. השאלה היא אם החוק צודק או לא.

ממשלתו של אדולף היטלר נבחרה על ידי רוב יציב של העם הגרמני. לפי מיטב המי שנים הדמוקרטיים, כל חוק שחוקק על ידי ממשלה זו חייב את העם, וחייב היה כל פקיד גרמני הגון לבצעו. כל יועץ משפטי גרמני הגון יכול היה להצביע על עובדה זו.

אולם מצפון האנושות לא קיבל את הטענה, ופקידים גרמנים, שפעלו על פי החוק, נת לו בנירנברג.

לו נמצא איש אחד בגרמניה הנאצית שה יה מכריו שביתתרעב למען חיפוש האדם, נגד חוקיה הפהליה הדתיים והנוציים של מז שלת הרוב, היתה האנושות מעריצה אותו הרבה יותר מאשר את היועצים המשפטיים, שדרסו את חוש האדם בשם הנוהל הדי מוקרטי.

ברגע האחרון ממש הגיעה אלי הידיעה, כי משה ברק הפסיק את צימו.

לא מתוך קניעה למסע ההשתקה וההש מצה: הוא עשה זאת לאחר שיושב ראש הכנסת יוסף שפרניצק הבטיח לו כי חוק הנישואין יועלה מחדש לדיון בכנסת בחור רש מאי.

הוא השיג את מה שרצה: כי גורלם של האנשים הפשוטים המהמים את רובירובו של העם, לא יקבע על ידי נוחיותן של קניניות מפלגתיות. גם לעם עצמו יש מה לומר.

משה ברק אמר זאת, בצורה הברורה ביותר, שקיצוניותה ונואשותה היו הכר חיות.

והיא בקע את האוניים האטומות.

שום חוק אינו קדוש. הדימוקרטיה מת נגדת לשינוי החוק בכוח הורוע. אולם היא מחייבת את שינוים של חוקים, המתנגדים לרוח העם. על ידי לחץ של דעת הקהל.

שביתתרעב, שסרתה לגייס את דעת ה קהל נגד חוק בלתי צודק, היא אמצעי די מוקרטי ביותר. בישראל היא אחת האמצעים המעטים העומרים בכלל לרשות האזרח. חב ריהבנסת אינם נבחרים במישרין על ידי העם, אלא על ידי מנגנוני המפלגות. הש פעת הכוח על הרכב הכנסת היא על כן מקרית למדי. העתונים מכורים כמעט כולם, במישרין או בעקיפין, להשפעות מפלגתיות. אין מחקרים מדעיים שוטפים של דעת הקהל, בנוסח גאלופ האמריקאי.

בשויץ קיימת הוראה שכל אלפים אר רחים יכולים להגיש דרישה חתומה לשינוי

מכתבים

כדי לתת לקוראים אפשרות לברר לעצמם את הבטיח, החליטת מערכת העולם הזה - להקדיש מדור זה השבוע לנשא אחד בלבד: תגובת הצי בור על מאבקו של משה ברק לנישואין אזרחיים. אפשר היה לתת רק חק קמן ממבז המכתבים על נשא זה. לחזן כמה מן המכתבים שהגיעו למערכת, למשה ברק עצמו ולועדה הצבורית שהוקמה לעזרתו.

צורק ואנושי.

אהוד אבריאלי, נאות מרדכי

מר ברק, התעו והפסק את שביתת הרעב. ראה ולמד ממעשיו של רב החובל בפרס אדם

מוניבי

תביעה ומענה

מאת **אורי אבנרי**

אמנם מורכבת ההיסטוריה מדברי ימיהן של תרבויות (או "חברות", בסי טוינבי). אולם אין גורל אכזרי, עיוור: החברה אינה נולדת במקרה, ואין עליה למות. אמנם, עד כה מתו כל החברות האנושיות, אולם אפשר ללמוד את סיבת מותן, כשם שרופא לומד את מחלתם של בני-אדם. בעזרת ידיעה זו אפשר להציל את חיי חברת המערב.

מה החוק השולט על עמים ומרחבים, המוליד וההורג חברות?

שפלת אפראסיה*, המורכבת כיום ממדבריות סהרה וערב, היתה בימי קדם מכוסה צמחיה. אוכליסייה פרימיטיבית חיתה בה ברוחחה ושפע. לפתע נעלם העשב. המדבר הסתער על שטחי המרעה. בפני בני השפלה עמדה תביעת הגורל: למצוא מוצא או להימחק.

היו שנדדו דרומה, לארצות הסרופיות הנוחות, שוב לא השאירו חותם על כמת ההיסטוריה. היו שעברו לחיי בדווים דלים, נדדו ממקום למקום. נשארו חסרי חשיבות היסטורית. אולם היו שהתקבצו לתת מענה גדול לתביעה. הם הצטופפו בביצות הגילוס, שיתפו פעולה כדי לרתום את כוחות הנהר למחיתם, הקימו מגגון נהדר של השקאה. לצורך זה היו זקוקים לארגון חברתי, לחוקים, לשלטון. הם המליכו עליהם את פרעה.

כך נולדה התרבות הראשונה, החברה הראשונה: החברה המצרית. יוצריה נתנו מענה לתביעה היסטורית. המענה יצר תביעות חדשות, שתבעו מענים חדשים. בי שרשרת אינסופית של תביעה-מענה-תביעה-מענה-תביעה עלתה החברה של מצרים — עד שבאה תביעה אחת אשר החברה המצרית לא מצאה לו מענה. כך נהרגה.

בסך הכל מבחין טוינבי בעשרים ואחת חברות אנושיות שונות מאז שחיו ההיסטור ריה, לפני ששת אלפים שנה, ועד היום. רשימה זו כוללת, בין השאר, את החברה הסורית (ליתר דיוק: הסוראית) אשר יש ראל הקדומה היתה חלק ממנה; את חברות ערב ואיראן; את החברה המוסלמית.

האחרונה ברשימה היא החברה המערבית, החזיקה את אירופה המערבית ואמריקה ה צפונית, ושכשו מבחינה טכנית את העולם כולו. בשלב מסוים של התפתחותה היו לידה חברה זו שורה של אומות, כצורת התארגנות שהתאימה לתקופה חולפת, מענה לתביעה היסטורית זמנית. אולם עתה, כשיש צורך חיוני ביצירת מדינה עולמית, כמענה לתביעה כלכלית, רוחנית וצבאית חדשה, מפרעות האומות להתפתחות. הן גורמות למלחמות-רצח קטלניות, וצפויה סכנה כי חברת המערב תאבד את עצמה לדעה כמו חברות קודמות.

יהודה: אל אחד

בעיני טוינבי, היהודים בפוררה אינם אומה, אינם שייכים לשום חברה קיימת. הם שריד "מאובן" של התרבות הסורית, שגתעה לפני אלפים וחמש מאות שנה.

יהודה וישראל תרמו לחברה זו הישג אדיר: תפיסת האל היחיד. זאת היתה הצורה בה נתנו בני ישראל הקדומים מענה רוחני על התביעה התומרית של ארצם, שהיתה ארץ גבעות ואדמה צחיחה, ארץ של עבודה מפרכת וחיים חומריים דלים — בניגוד לשפלת פלשת העשירה, אשר בניה לא יצרו שום תרבות.

בני יהודה חדלו להיות עם גורמלי עם חורבן ירושלים בידי אשור. החורבן הציג תביעה, וקרבתויות מצאי מענה מיוחד: הם הפכו ליהודים, עדה דתית שאינה זקוקה לשום מולדת, יכולה להתקיים בכל מקום, מקימה לעצמה בכל ארץ גטו רוחני.

עדה זו חיתה את חייה עד שהחברה המערבית יצרה את האומות המודרניות. אומות אלה לא יכלו לסבול בקרבן גטו דתי זה, והן הגיבו ברדיפות האיומות שהגיעו לשיאן בפשעי הנאצים. היהודים ענו לתביעה היסטורית זו באמצעות הציונות. כך גרם, בעיני טוינבי, פשע לפשע: היהודים הנרדפים באו לארץ-ישראל, וגרשו ממנה את בני הארץ החפסי-מפשע, שהם למעשה בני הכנענים והישראלים הקדומים אשר התביללו בתרבות האיטלאם וקיבלו את שפת ערב ודתה.

המשה הצעירים והצעירות אשר יצאו לפני שנה וחצי לדרך אל התרבות האדומות של פטרה, לא הקריבו את חייהם מתוך סקרנות. משהו עמוק יותר משך אותם אל ההרפתקה והמזת: התאווה להבין את המסתורין של בתי-המקדש התצובים בסלע; את הסוד של עיר זו, שהיתה פעם מרכז של תרבות גדולה ומשגשגת, בית לחיים שוקקים ויצירה תוססת, ושוב אינה כיום אלא אוסף של עתיקות.

תאונה דומה עלתה בלבו של הגבר שעמד ליד חלון הקרון של האוריינט-אקספרס, הרכבת החוצה את אירופה מקושטא עד התעלה הבריטית. האיש התעורר בבוקר, עת עברה הרכבת על הגשר מעל לנהר מאריצה. משך היום דהרה על פני גוף היסטורי, מולדתם של קיסרים ואגדות. בערב חלש האיש דף נייר, רשם עליו שורה של שאלות, שעתידות היו לשמש יסוד לאחד הספרים הגדולים של כל התקופות.

היום היה יום שבת, ה-17 בספטמבר, 1921. האיש היה אנגלי צעיר בשם ארנולד טוינבי. השאלה שהטרידה את מחשבתו, והמרחפת על פני יצירת-הענק אשר ספרה האחרון יצא לאור לפני כמה שבועות: מה גורם ללידתן ולשקיעתן של תרבויות אנוש?

שפונלר: תורת היאוש

עוד לפני חמשים שנה לא היתה שאלה כי זאת עולה על רוחו של איש. ההיסטוריה נראתה לכל המומחים כשרשרת הגיונית, המורכבת משלוש חוליות (תקופה עתיקה, ימי-הביניים, התקופה החדשה) המתמשכת לעבר מטרה ברורה.

היתה זאת תפיסה אימפטימית: ישנה עליה מתמדת ובלתי-נמנעת, לקראת האידיאל הסופי והטוב: קידמה אנושית בצורה זו או אחרת — המדינה הסרת-המעמדות של מארקס, נצחון-המוכשר-ביותר בנוסח דאר-וין, מצב של שפע טכני בנוסח הליברליזם. הראשון ששבר אופטימיות זו היה מורה גרמני בשם אוטואלד שפונלר. הקידמה היא אשליה, הכריז בבני. הרומאים בנו כבישים ברחבי העולם הנודע, קיימו משטר מגובש של חוק וסדר. אולם למחרת שקיעתם התימוט החוק, הכבישים כוסו עשב, המסחר הפורח נעלם כלא היה, רמת-המחיה ירדה.

למחרת שקיעת התרבות הבבלית התפוררה שיטת-ההשקאה הנהדרת שהפכה את ארס-נהריים לגן-עדן. תרבות רוחנית וחומרית עצומה פנתה את מקומה לסוכות-החומר של פלאחים מרדפים.

מה קרה? גילה שפונלר באינטואיציה גאונית: ההיסטוריה האנושית מורכבת מדברי ימיהן של תרבויות, שכל אחת מהן היא יחידה עצמאית ימוגדרת. תרבות כזאת דומה לבן-אדם: היא נולדת, מתבגרת, מזדקנת ומתה. יש לה תקופת-חיים קבועה, כאלף שנה.

כזאת היא תרבות המערב, שנולדה בממלכת הפראנקים של קארל הגדול והשוקעת עתה לעינינו, במערבולת של מלחמות-עולם. כך היתה התרבות העתיקה, שנולדה ביוון ומתה ברומא. כך היתה התרבות של קידמת-אסיה, שנולדה עם נביאי ישראל ושקעה בקיסרות האיטלאם. לפי שפונלר אין העדה היהודית הנוכחית אלא שריד נטול-גשמה של תרבות מתה זו, ממש כמו הפלאחים הדוברים ערבית.

כמו לאדם, יש לכל תרבות נשמה משלה, אפי משלה. נשמה זו משותפת לכל העמים שהם שותפים לתרבות זו. יכולה תרבות אחת להשפיע על רעותה, החיה בצדה או הבאה אחריה. אולם אין תרבות אחת יכולה למסור את נשמתה לשניה, כשם שאין אדם מוסר את נשמתו לזולתו. המסקנה של שפונלר היא פסימית, בדומה לאנחת קוהלת: "הכל הבלים, הכל הבל ותרבות עולה ושוקעת, יצירת-פאר הופכת לעיי-חרבות, אין מנוס מגזירת הגורל האכזרי.

שפונלר מת זמן קצר אחרי עלייתו של היטלר, שהיה שנוא עליו, למרות שתורת-היאוש שלו עזרה לפלס את הדרך לניהיליזם הנאצי. במוחו היה משוכנע שנבואתו התקיימה — המערב שוקע, ועל חורבותיו תעלה תרבות חדשה — הרוסית.

הנילוס: תשובה למדבר

ארנולד טוינבי הוא יורשו של שפונלר, אולם הוא השכיל ממלמדו. הוא קיבל את הנחות היסוד של קודמו, אולם פנה לכיוון אחר לגמרי. תורתו של שפונלר היתה מצע-של-יאוש, תורתו של טוינבי היא מצע-של-קרב.

* אפראסיה: שם כולל למרחבי אפריקה ואסיה.

אל תחזרו על שגיאות הכלע

בראיון מיוחד מוהיר פרופסור ארנולד ג' טוינבי: אתם עלולים לעמוד בודדים. אם לא תזדה

גורמים: הערבים החיים בארץ, הפליטים ור תושבי שאר מדינות ערב. לדעתו, מהחום שלושת הגורמים ביחד גורם אחד, המחייב גישה אחידה. הפליטים הם כמובן רעל, ור רעל זה עלול להתפשט ולהרעיל את כל ה אחריה. צריך להתחיל מהערבים החיים ביש ראל, להפוך אותם לא רק לאזרחים שחי מעד מד וזכויות, אלא לשותפים בפועל ליצירת מדינה חדשה ותרבות חדשה. אין לכם מה להפסיד, ואפשר להרוויח הרבה. בכך אני רואה אפשרות יחידה ליצירת גשר ביניכם ובין הפליטים ובין העולם הערבי בכלל.

כיצד יכול הדבר להתבטא מבחינה פוליטית?

קח לדוגמה את מצרים. אני משוכנע ש המפלה המבישה שנחלו 35 מיליון ערבים מידי קומץ ישראלים הציתה בהם גאווה רדומה ועוררה בהם רגשות לאומיים שלא היו קודם. הלאומיות הערבית היא מיצר חדש מאד, ולציונות יש חלק לא קטן ביצירתו. מההפכה במצרים פרצה ללא ספק ב השראת התבוסה בנגב. עליכם להוכיח לערבים שפניכם אינם לקולוניאליזם, אלא לאח

ישם אינו נעים ביותר. וטורקיה אינה היחידה, כי בכל מקום עלולה לצוץ ביום מן הימים בעיית הנאמנות הכפולה.

מהם, לדעתך, התנאים הדרושים לגיבוש אומה ישראלית חדשה?

קודם כל, השתלבות במרחב הסהרן הפורה והזדהות נפשית, כלכלית ופוליטית עם הארץ שבה אתם חיים. בידיכם הברירה להיות כמו הפלשתיים, שהתישבו על חוף הים והתקיימו קיום של זרות עוינת ועמידה על המשמר עד שנעלמו מעל בימת ההיסטוריה, או לנסות את הברירה האחרת.

אולי יענין אותך לדעת שגם אצל הצלבנים קרה אותו מקרה. אמנם גם בין הצלבנים היה מיעוט שניסה ללמוד ערבית ולגשר על ה תהום שבין יצאי אירופה ובין שוכני המזרח, ומיעוט שמיעוט זה היה מורכב וחקא מהדור השני של הצלבנים, ילידי הארץ. אולם כידוע לך נשאר מיעוט זה בגדר מיעוט, והצלבנים לא הצליחו להתערות בארץ. הם נעלמו.

כיצד אתה רואה אפשרות לא לחזור על שגיאות זו מצדנו?

יחסי ישראל עם הערבים מקיפים שלושה

פרופסור ארנולד ג' טוינבי נחשב כיום, כעניי חסידיו ומתנגדיו גם יחד, לגדול ההיסטוריונים החיים בימינו. עשרת הכרכים של "העיון בהיסטוריה", עבודת חיים של שלושים שנה, הנם נסיון ענק להקיף את כל תולדות האנושות, בכל המקומות ובכל הזמנים, במגמה לגלות ולהירי כיח את החוקיות האמפירית של תופעות ההיסטוריה. מפעל זה אפשר להשוות רק למפעלו של גיבון, שקיעתה ונפילתה של האימפריה הרומית, שהשפעתו על המחשבה המערבית היתה עצומה.

טוינבי אינו היסטוריון בלבד, ועיסוקו אינו מצטמצם בגילויים בדים ובמגילות גנוזות. במרצה להיסטוריה ולתולדות הזמן החדש בציטתם האוזן, יש לו השפעה ישירה על המאורעות המתרחשים לעינינו.

כל מי שזוכר עדיין את ימי שלטון המנדט בפלשתינה, זוכר יפה גם את הציטתם האוזן, הלא הוא המכון המלכותי למאורעות בינלאומיים. בניין קטן זה בכיכר סט. ג'יימס בלונדון, כמטחוו קשת מקשתו של אירוס בכיכר פיקריני, חלש וחולש גם כיום על מדיניות החוץ הבריטית. די לציין שאותו מכון פועל בחסותה של המלכה, שגישאיו כפועל הם אנשים כמו צ'רציל, אידן והלורד סמנאל, שגישאיו הכבוד שזו הנם כל אנשי ממשלות הקומונולת, שיו"ר המועצה הוא מרשל אווריה סור ויליאם אליוט. במכון זה למדו ולומדים האנשים שימלאו אי פעם תפקידים מרכזיים בהיסטוריה הבריטית, והנסיך שנאגר במכון זה הוא פריז של שלטון אימפריאלי בן מאות שנים.

מחר ל"עיון בהיסטוריה" כתב טוינבי כמה ספרים חשובים על תולדות הזמן החדש, כולל התקופה שלאחר מלחמת העולם השנייה. בכרך העשירי של "העיון בהיסטוריה" הקדיש פרק לציונות, פרק שגורם לסערת רוחות לא מעטה בעתונות היהודית בכל רחבי העולם, כי טוינבי האשים את הציונות בקולוניאליזם.

את הראיון הבא נתן לי פרופסור טוינבי בחדר האורחים של הציטתם האוזן.

פרופסור טוינבי, מהו מטרתו של "העיון בהיסטוריה"?

זהו נסיון להכניס את ההיסטוריה של כל חלקי האנושות במסגרת אחת. מה שקראנו במערב בשם "מדע ההיסטוריה" התיחס, ב צמ, רק לתולדות המערב. נדמה היה לי שהלך ההיסטוריה החשוב של תרבויות כמו תרבויות המזרח הרחוק ואמריקה לא הש פיע במידה המספקת על המחשבה המור דרנית. אמנם אנו חיים עדיין בתקופה לאר מנית, אך אמונת העמוקה היא שאנו צוע דים לקראת עולם אחר.

מר טוינבי, כיצד אתה מסביר את נפילתן של שתי המלכויות היהודיות שהתקיימו בארץ ישראל ואת עובדת הקיום היהודי כגולה כמשך אלפיים שנה?

את הנפילה והחורבן לא קשה להסביר, כי בהתנגשות בין המזרח הקדמון ובין האימפ ריה הרומית גברה האימפריה. הפלא הוא כיצד הצליחה להשתמר ולהיחצו התרבות היהודית. אני סבור כי התרבות היהודית הנה תרבות מיוחדת במינה, בלתי לאומית ובלתי ארצית, שנוצרה והתאימה למסגרת חיי היהודים בגולה. תנאי הכרחי לשמירת היהדות היה ההתבדלות, ולו גם במחיר ה יום המדיני. המקורות ההיסטוריים יודעים לספר לנו על המחלוקת בין הפרושים וה צדוקים — הצדוקים ששאפו להשתלב במס גרת המדינית, התרבותית והכלכלית של ה מזרח התיכון, והפרושים שהתנגדו לכך והע ידעו את קיומה של היהדות כתרבות. מחלר

הערבים פוחד פרופסור אלברט חורני. מאנשי הרוח הערב

אלברט חורני הנו ערבי, יליד מרג, עיון שבכנען, שעשה שנים אחדות בארץ, בירושלים, סויר בכל ארצות ערב ומכיר אותן ואת אנשיהן על בורין. הוא מרצה באוניברסיטת אוקספורד להיסטוריה של המזרח התיכון וחיבר שני ספרים חשובים, האחד על תולדות פוריה, והשני על המיעוטים הלאומיים במרחב. כיום הנו אזרח בריטי.

איש נעים הליכות, הפזיא, תעורבת של נימוס אנגלי מושגם עם אדי כות מזרחית שאינה עשויה, מדבר אנגלית, צרפתית וגרמנית רחשות, בעל קשרים מסועפים בין אנשי הרוח ואנשי המעשה בעולם המערבי. בחדר, במגדלן קודג, שבאוקספורד, נתן לי את הראיון הבא, על כוס תה אנגלי, בין קירות עמוסי ספרים העוסקים במרחב התיכון בכל הדשונות, החל בספרי היסטוריה בהוצאת אוקספורד וכלה בדו-חות של כל ועדות החקירה לארץ-ישראל ודו-חות של המשרד הערבי בלונדון על בעיית ארץ-ישראל וספריו של שמריהו לזין באנגלית, על הציונות, כמובן.

מר חורני, מה הם לדעתך הסו כוים לשלום בין ישראל וארצות ערב?

חוששני שלעתיד הקרוב הנם קלושים ב יותר. ולא מפני שהמשלוח אינן מעונינות לכרות ברית שלום, אלא מפני שהעם עצמו חושש יותר מכל משלום עם ישראל. ה הרגשה הכללית בין הערבים היא שמשלום עם ישראל הם עלולים רק להפסיד.

מה כוונתך בזה?

הפחד מפני ישראל מושרש עמוק בלב ה ערבים. הם מכירים בעליונותה של ישראל בשלב זה בכל השטחים. הם חוששים ש ישראל עלולה להתפשט ולהשתלט עליהם. פחד זה אינו נעדר סיבה, שכן ראינו ב מלחמה כיצד ניצחה ישראל.

האם באמת סבורים הערבים ש מיליון וחצי יהודים החיים ביש ראל עלולים להשתלט על שדושים וחמישה מיליון ערבים?

בתנאים השוררים בארצות ערב כיום, כן. הערבים חוששים מהשתלטות כלכלית ופ ריטית של ישראל, המהתה גרעין תעשייתי בלב המזרח התיכון הנחשל. בבואנו לזון במצב זה עלונו להניח לרגשות ולראות קודם כל את העובדות כמו שהן, והן אינן משמ חות ביותר. לאמיתו של דבר, מפיקים ה ערבים את מלוא התועלת ממצב זה של לא מלחמה ולא שלום, והם היו מעונינים להאריך אותו עד כמה שאפשר. אם תרצה, יש בזה אפילו רוח כלכלי. למשל, עלייתו של נמל-ביירות לעומת נמל-חיפה. הערבים לא נפגשו כלל מהחרם הכלכלי שהטילו

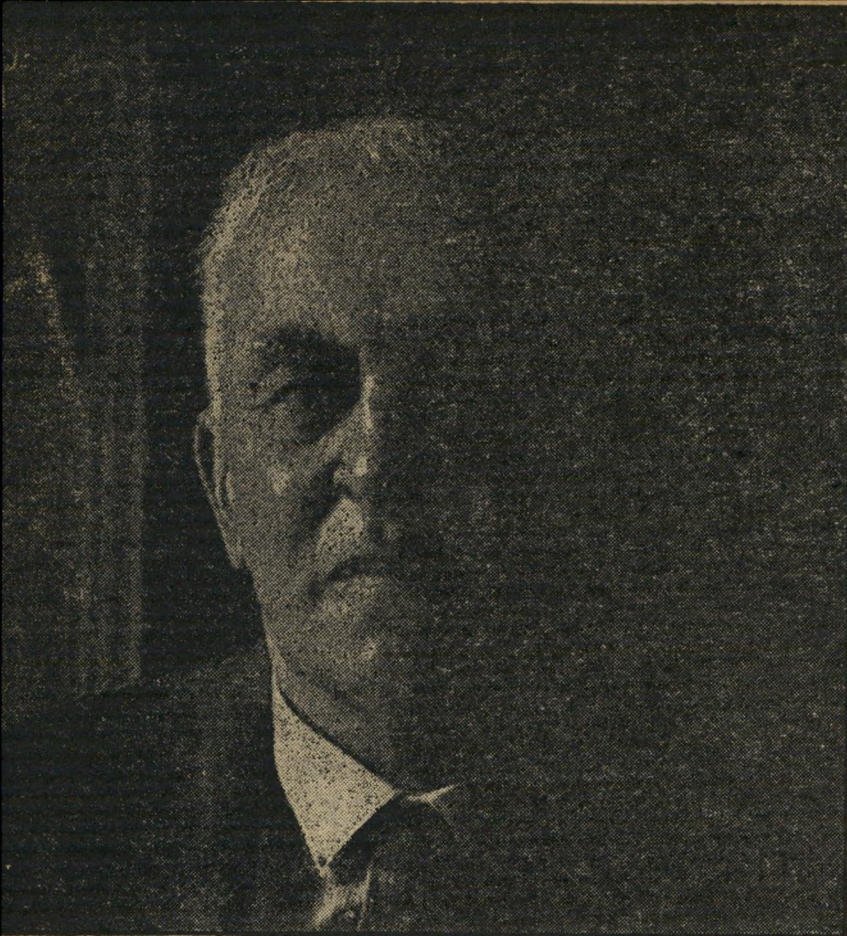
עמוס קינו מראיון

עמוס קינו, כתב, העולם הזה באירופה. הצליח לראיון שניים אגדולי אנשי הרוח של דורנו: גדול ההיסטוריונים החיים בי י' טוינבי, פרופסור ארנולד ג' טוינבי, והיסטוריון ערבי, פרופסור אלברט חורני.

תים והצלבנים!

גם המרחב מבחינה נפשית. כלכלית ומדינית

פרופסור טוינב, כפי שצולם על ידי כתב העולם הזה בציריך, הוא המכון ההיסטורי הבריטי, בו מתחנכים טובי המדינאים הצעירים של הקיסרות הבריטית, לומדים לפתור בעיות בינלאומיות על סטן נטיון דורות, על ידי הרצאותיהם של מרצים בעלי ידיעות מנהגיות.

שייכת לכם. רק הודות נפשית עמיקה עם הארץ, עם עברה ועם עתידה תביא את הבטחון. עליכם להבין שכל דבר הקשור ב'ארצכם' אפילו אם אינו מתייחס על היהדות, קשור בכם במישרים. עליכם ללמוד את תולדות הארץ ואפילו את תולדות הצלבנים, למשל, כי זה שייך לכם.

מדוע?

ייתכן והדבר הוא אי רציונלי, אך אנשים אינם יכולים לחיות ללא עבר. ועבר קשור תמיד במקום. כמו זכרונות ילדות.

מדוע האשמת את הציונות בקונטראקציות?

האשמת במידה שזה את הציונות ואת מעצמות המערב. מעצמות המערב לא פתחו את שעריהן בפני יהודי אירופה הגרופים, ובעקפין גרמו לגירושם של מאות אלפי פליטים. אני מתנגד לגירוש הפליטים לא רק בהיותו מעשה בלתי הומני, שלא נאה לעם נודד לעשותו. אני מתנגד לו גם בהיותו סכנה לשלום. הציונות בתור שכזאת היתה חייבת לגרום לתופעה של פליטים. אין להחזיר את הגלגל אחורנית, אך עליכם לשנות בתכלית את גישתכם, אם רצונכם בשלום ובקיום.

זה, למשל, היה עליכם לתמוך בדרישתה של מצרים לפינוי הסואץ.

האם אינך סבור שתמיכה מעין זו היתה מחלישה את בטחוננו?

אולי בחשבון קצר, אך לא בחשבון ארוך. בטחונכם אינו תלוי בעזרה מבחוץ, אלא ב'הבנה מבפנים'. העזרה מבחוץ תחדל להגיע ביום מן הימים, ואז אתם עלולים לעמוד בודדים, ללא סיכוי, כמו הצלבנים.

האם באמרוך 'השתלבות' אתה מתכוון גם להשתלבות תרבותית? האם אתה מציע שנהפוך למוסלמים, למשל?

בהחלט לא. העולם אינו מארגן כיום על יסודות דתיים. אני חושב שהדרך היא יצירת תרבות חילונית מודרנית, במשותף. אל תש' כח שארצכם היתה תמיד חלק מאחדות ה' מוגנית אחת, ותרבותכם העתיקה היתה קשורה במישרים לתרבות הגדולה של המזרח הקדמון. יכול להיות שכתוצאה מהשתלבות זאת תחדלו להיות 'יהודים' במובן המקובל היום, אך יש לכם בסיס משותף עם שכניכם. ההישענות על הרובה והכידון לא תיטע בכם לעולם את הבטחון שאמנם ארצכם

ס. אפני העתלמות 'שוראלי'!

ס. - טוען: הדרך לתיקון יחסי ישראל-ערב מחילה מהיחס למיעוט הערבי בסרינה!

עסקים בענין כאוב. על פצעים איראשור לסלוח, אפשר רק לשכוח. לשכחה דרוש זמן. אני מאמין שתהליך זה עלול להמשך שלושים שנה לפחות, אך בהיסטוריה וב' מדיניות שלושים שנה אינן זמן ארוך. ומה יהיה אז?

אישאללה, בסיר כיר.

בואת תם ולא תם הראיון, שותחנו על ג'סאים שונים, וגם על הציונות.

ה'ציונות', אמר מר חורני, 'עשתה טעות יסודית אחת - היא לא הביאה בחשבון את הזמן והמקום. אי אפשר סתם ככה בפש' טות להחזיר את נגללהיסטוריה אחורנית, ולהתחיל בדיוק במקום בו הפסקת לפני אלפים שנה. כמה וכמה דברים השתנו באלפים השנה האחרונות. בין השאר, הש' תנה הרב האוכלוסיה במזרח-התיכון'.

ה'ציונים', בבואם לארץ, פשוט התעלמו מגורם זה. הם רצו לפתור את שאלת ה' יהודים, ששכחו שהם יוצרים בעייה חדשה המצחיק הוא שהציונות אפילו לא פתרה את שאלת היהודים. אני מכיר היטב את יהדות אנגליה, אמריקה וצרפת. יהדות אמ' ריקה לא תבוא לישראל. אמריקה היא עור' למ כה שונה מהעולם הישן, והקמתה של מדינת ישראל לא עוררה בלבות היהודים שם את הרצון לזנוח את בתיהם ולבוא אל מדינתם. מור'.

שוחחנו גם קצת על המצב בישראל כי יום. חורני בקי בו, במידה שאפשר להיות בקי ללא מגע ישיר. הוא פגש כמה יש' ראליים באנגליה, וקרא רבות על ישראל. הוא חושש שבישראל קם גווצר מין גטו חדש, מבודד מהעולם החיצוני, והאם נכון הוא ישראל מצטיינת בחוסר סובלנות דתית?

איש משכיל, בעל ראייה חודרת לתהליכי כים היסטוריים וחברתיים, שאינו שונה ב' רגשות איבה וטינה אף אינו מתמגג ב' אהבת העולם נדמה היה לי שבפעם ה' ראשונה שמעתי, בגילוי לב כה מפליא, ללא שמץ של פאטוס, מה חושב הצד השני. האמנתי ל'אינשאללה' שלו יותר משהאמנתי לכל 'אינשאללה' ששמעתי בשנים האחרונות

למעלה מכל ספק את כוונות השלום וה' קידמה של ישראל. דומה כאילו הייתם שכר' רי נצחון מדי באותו רגע והחמצתם אותו. מה היתה מציע ישראל לעשות כיום?

כפי שאמרתי, הדרך הארוכה והקשה. קר' דם כל, להתחיל במדיניות שונה לחלוטין לגבי המיעוט הערבי בישראל. להעניק להם שויון-זכויות לא להלכה בלבד, אלא להפכם לאזרחים. צעד כזה לא יעבור ללא הד. אתם עלולים בזה לרכוש לכם את הדרך הישיר' רה אל לבות הערבים, ועליכם לפנות קודם כל אל ליבם.

שנית, ענין הפליטים. ידוע לי היטב ש' ממשלות ערב לא עשו מה שצריך היה לע' שות לפתרון בעיית הפליטים, וידוע לי שהם משמשים כשק פוליטי נגד ישראל, אך ידיעה זו אינה פוסלת את ישראל מאחריות. לא כדאי לישראל להיות צודקת בויכוח זה רה אל לבות הערבים, ועליכם לפנות קודם כל אל ליבם.

שנית, ענין הפליטים. ידוע לי היטב ש' ממשלות ערב לא עשו מה שצריך היה לע' שות לפתרון בעיית הפליטים, וידוע לי שהם משמשים כשק פוליטי נגד ישראל, אך ידיעה זו אינה פוסלת את ישראל מאחריות. לא כדאי לישראל להיות צודקת בויכוח זה רה אל לבות הערבים, ועליכם לפנות קודם כל אל ליבם.

ואם נניח ש'ישראל תהיה מוכנה לכל הצעדים הללו?

בצמרת-השלטון עדיין לא. בעיראק עדיין יושבים טובי הנוער בבתי-הכלא, אך זוהי תחנה זמנית כמובן, כי מחר יהיו בשלטון. עוד לא היתה תנועה מהפכנית שלא בילתה בבתי-הכלא באורח זמני. בסוריה מורכבת רוב הפקידות הממשלתית מאנשים צעירים ומשכילים העושים את עבודתם ביעילות ו' במסירות. סוריה התפתחה בשנים האחרונות להפליא, ואנשים צעירים אלה יהיו ב' עתיד הקרוב בשלטון, ללא ספק. השפעתה של המהפכה המצרית לא עברה ללא הד בעולם הערבי, והיא גיוונה לא במעט מה' מפלה בישראל. ברור, כפי שאמרתי, שאם תחקיק ישראל היא עלולה לנצח, אך איני סבור שנוצחון זה יביא לה תועלת, ואיני סבור שזוהי הדרך הטובה לפתרון בעיית ה' יחסים עם העולם הערבי, שהיא בעיית עצם קיומה.

כדומר, אין הערבים פוחדים מ' סיבוב שני מידי?

בהחלט לא. יש להם רובה אנושית גדול' לה, ומפלה נוספת רק תדחוף אותם להתנגד ביתר שאת לישראל ותצדיק את פחדם מפני תוקפנות ומגמות התפשטות והשתלטות. הם יתארגנו בקצב יותר מהיר, והאחדות ה' ערבית, הרדומה עדיין במעמקים, תתגבש ותלבש צורה. בדברי על כך אני משתל, כאמור, להמנע מהבעת סנטימנטים אישיים. הייתי רוצה מאד לראות שלום מידי בין ישראל וארצות ערב, אך אם רצוננו בשלום עלינו לראות את העובדות כמות שהן, ולא לשנות בהיותן. שום טובה לא תצמח מבניית מגדלים באחיר על הגותות מטעות, וטוב ש' ידעו בישראל את ההרגשה השוררת ב' עולם הערבי.

מהי אם כך דעתך הדרך ש' נותרה בפני ישראל לפתור את בעיית יחסיה עם הערבים?

לצערי, רק הדרך הקשה והארוכה. הדרך של תיקון מודרג בגישה וביחסים, של גישה חדשה ועקבית, שתוכיח לערבים ללא ספק שישראל רוצה באמת ובתמים להש' תלב באיזור, לדעת, ההמיצה ישראל את הרגע הפסיכולוגי המתאים. דחקא מפני ש' ניצחה, היה עליה לעשות את הצעד ה' ראשון, גילול גלילות וכוננות לתקן ביחד את הבעיות. גישה כזאת רבנו ששמע' לה

דרים הערבים את האלמנטים ה' שוביניסטיים בישראל, אלה הסוב' רים שמלחמה מונעת היא הדרך היחידה לישראל כיום?

לצערי, לא יודעים הערבים על אלמנטים בישראל שאינם שוביניסטיים. שום מדינאי ישראל לא ניס' להפג את הפחד הערבי בפני השתלטות ישראלית. הדיבורים על מלחמה מונעת מסורים באחיר. תקריות ה' גבול הן ענין של יום יום. עליך להבין את הרגשתם של אנשים שבתיכם, אדמתם ושותותיהם נלקחו מאתם, ושל אלה הפו' חיים מפני גורל דומה. בדיבורים בלבד אי אפשר להפג את הפחד העמוק הזה.

האם אתה סבור שמוטב להניח דהון זר, הון אנגלי או אמריקאי, להניח יסוד להשתלטות על אר' צות ערב? האם אינך סבור שה' אימפריאליזם המערבי, בכל צורה או כל הסוואה שהיא, גרוע מה' סכנה הישראלית?

הערבים אינם סבורים כך. סכנת האימפרי' אליום רחוקה יותר, ובבוא הזמן אפשר יהיה לספל גם בה. ימי הקולוניאליזם חלפו לבלי שוב, וללא תמיכה כלכלית מצד מעצמות' המערב אין כל אפשרות לפתח את המזרח התיכון. ואילו דסכנה הציונית הנה קרובה ומוחשית הרבה יותר.

האם חושב כך גם הדור הצעיר? דחוקא הדור הצעיר. הזקנים מכירים את ישראל, ובלבם אולי השלימו אתה. ואילו לגבי הצעירים, ישראל היא מין סכנה לא נודעת, התלויה ומרחפת באחור'.

מה יהיה אם יום אחד יימאס לישראל המצב הזה, והיא תתקוף, כז עוד העימות בירה?

אז ישנם כל הסיכויים שהיא תנצח, אך לא בחשבון הסופי. כי בחשבון הסופי מת' פתחות ארצות-ערב בקצב מדהים. מחוץ ל' מצרים, שבה התחוללה ממש מהפכה, עמר' קה ורצונית ביותר, קמה איטלינגנציה צעיר' רה ומתפכית כז בשאר מדינות-ערב.

האם אינך סבור שממשלות פו' ריה ועיראק, למשל, הן ממשלות נחשלות ומרשחות? האם תפסה האימפריאליזם הצרפתי והמהפכ' לה

תניכיו. לא נודע אף על מקרה אחד שיהודי עבר לדת הנצרות בהשפעתו.

טוג בריאות: ה' מי שהשונה ה' שבוע את רמתו המוסרית של משה ברק, שסיכן את חייו למען עקרוניו, עם רמתו של נציג הגיוש דתי, מנוכח ההשמצות, נאלץ היה לשאול את עצמו מי מן השניים דתי יותר בעומק לבו.

משה ברק עצמו רק צחק בקראו את הגאוס במיתו. "אם נניח שאני שווד דר-כים, שאני פושע מועד, האם זה משנה את העניין שאני נלחם למען?" שאל את אהר הערניאם, שהשתנו לחרור הקטן בביר תן 32. "אם מחסטים בחיו של אדם, אי לו לאדם שאין לו צללים. לא התימרת מעולם להיות קדוש. אתה יכול לכתוב: אני גם מודה ששכחתי בחיי עם בחורות בלי רשותו של רב!"

ההשמצה העיקרית לא פורסמה כלל. ה' קרי הדתיים. בעזרת כתבלי הדור שה' עירו בלילה את שכניה של משפחת ברק בחיפה כדי לגלות ליכוד כל שהוא, ניסו להוכיח כי ברק לא היה כלל לוחם, לא נפצע במלחמה. השמצה זו לא פורסמה. הסיבה לכך כלולה במכתב רשמי. לכל המעוניינים, מטעם מפקד מחנה אלישע, מ' יום 12.9.49, מסמר 2406/9/1. הוא נגע לסגן משה ברקוביץ, מ/30124, שגויס ב'1 בפברואר, 1948, (גיוס מנגנון ההגנה), שוח' רר ביום ה'12 בספטמבר, 1949.

כתב המפקד: "הריני לאשר כי הג'ל נפצע בקרב. סוג בריאות ה' והוא עומד להשתחרר כנכה מלחמה."

דת

ביתן 32

בהתחשב עם העובדה שנפצע במלחמה (ראה עילי) ושהוא סובל מקדחת מערות כרו' גית התנהג גופו של משה ברק השבוע מעל למשוער. הוא שכב במיטה לבנה בחדר פרטי, הצטמק ב'41 קילו. פעמיים גרם לאבדון הכרתו של בעליו. אולם ברוב הזמן השאיר לו הכרה צלולה בלתי ריגילה.

משה ברק התרגל להתעורר בשלוש בבוקר, לקרוא כמה שעות, להירדם מחדש. כחמש שעות ביום שכב על גבו, לבדו, שקוע בהר' הורים. היה קשה לדעת השבוע מה מידת ההשפעה של הצום על מנהיגי המדינה. אולם השפעתו על משה ברק עצמו היתה ניכרת מאד: האיש שהיה עוד לפני חודש צעיר רגיל, אחד מן החברה, שיוצג ככל צבר הג'ן, הספיק להתייחד עם מחשבותיו, להרצין, לבסס את השקפתו.

שומן וחלבונים. מיד אחרי היכנסו לבית החולים תל-השומר איבד את הכרתו בפעם הראשונה. כשהתעורר מצא כי הרופאים סקצו בעורקו מתח של זריקת-סוכר.

כך נערך הקרב הראשון בין ברק לבין הרופאים, שניסו להתייחס אליו כאל חולה רגיל הנחנך למרות. אחרי התנגשות, בה גם ברק ויצא מביתו, נקבע הסכם של פשרה: הרופאים עשו את מלאכתם, הסכימו להתחשב במצבו המיוחד של השובת. ברק הסכים לשתות שלוש כוסות תה ביום.

בשביל הרופאים, שהצטופפו כל יום מסביב

העם רכב על דבר שקר

רכב על דבר אמת וענווה צדק, אהבת צדק וחשד רשע, על כן משחק אלוהים אלוהיך שמן ששון מחבר'ך (תהילים, מ"ה).

גם פרש מאומן מתקשה ברכיבה על שני סוסים. עסקנים דתיים מסויימים החליטו לרכב על סוס הפוליטיקה המסלגתית, הגי' עו על גבו לכנסת ולמשרדי הממשלה. לצורך זה היה עליהם לרדת תחילה מן הסוס ששמו אמת.

השבוע ראו אורחי ישראל את ההצגה העגומה של נציגי המוסר הדתי פותחים במסע של השמצה אישית שעוררה גועל גם בלב אוהדיהם. ברכוזם את כל כוחם נגד איש תושב אחר, שנאבק עם כאביו במיטה של בית-החולים בתל-השומר, ה' כיזר לפחות דבר אחד: שלטות טוהר הדת מוטב היה להם להישאר כבתי-הכנסת, במקום לעבור לבנין הכנסת.

נציגי הדת לא ניסו אפילו להתווכח אם ישנה הצדקה כל שהיא לחק הכופה על מליון ושני שלישי המליון של אורחי ישראל חוק המונע מהם את חופש הדת והמצפון, מכריח רבים מהם להתחיל את הפרק הקדוש ביותר בחייהם, ייסוד מ' פחתם, בשקר. במקום זה עסקו בתמרון שקוף אחר: להשחיר את פניו של משה ברק, כאילו היתה לאישיותו של הצייר הצעיר חשיבות כל שהיא לגבי נכונות או אי-נכונות מאבקו (ראה מכתב העורך).

הפירוש: באמת, פתח במערכה קדושה זו סגן שרה-הותם, ד'ר זרח וור' הפטיג, שהיה צריך לשמש דוגמה לאחרים. וורה-סיג (שמירוש שמו בגרמנית: באמת), גבר נסי הירוע בדרך כלל כאדם בעל רצון טוב, הניח מסביבו מסך-עשן של השמצות אישיות, עד שיושב-ראש הכנסת המפלג, יוסף שפרינצק, נאלץ להפסיק. טען וורה-פטיג, בחטטו בתיקים מיושנים של בית-הדין הרבני:

- ברק לא שילם מזונות לאשתו הרא' שונה להחזקת בתו, אוריה.
- בשעה שחברתו דגוצריה התגרשה מבעלה, העיר כי היא יהודיה.
- הוא חניך בית-ספר של המיסיון.

משה ברק נשא את אשתו הראשונה, מאירה, חצי שנה אחרי שנולדה בתם, אר' ריה, ש'יא כיום בת שש. השניים, שהיו אחידים בדעתם השלילית על הטכס הרבני, נפרדו כעבור שנתיים. הסיבה העיקרית: מאירה רצתה שמשא, שהיה אז סגן בצה"ל, יישאר בצבא-הקבע. ברק החליט להקדיש את חייו לאמנות, שפרנסתה בטוחה פחות.

בה בשעה שמשא חי בתנאי רעב והק' דיש את עיקר זמנו לצורך, נישאה מאירה מחדש, הפעם לסרן צה"ל, חיה עם בתה בדירה מרווחת במגדל-אשקלון. היא לא עשתה כל ניסיון לגבות מברק העני את חמש-עשרה היליות אשר בית-הדין הרבני פסק לה כמזונות, להחזקת אוריה. ברק נשאר קשור מאד לבתו, הוכיח זאת בצר' רה מלבבת: הוא קרא על שמה לאשתו השניה, היוגוסלבית.

החובה: שקר. טענתו השניה של וורה-פטיג, בקשר לשבועתו של ברק, פר' געת קודם כל בחוק הדתי עצמו. בלי שבר' עת-שקר זו לא יכלה אוריה בכלל להתגרש מבעלה, אין שום מוסד משפטי בארץ המסר גל להכריז על גט בין יהודי ונוצריה. אר' ריה, שהיא פליטה פוליטית מיוגוסלביה, לא יכלה גם לגייס את בית-המשפט של מולדתה.

חוק המחייב את האזרח להישבע שבועת' שקר היא חוק מתועב. עשרות שבועות' שקר מסוג זה נשבעות מדי חודש בבתי הדין הרבניים של ישראל, בידעם הא' למת של הרבנים עצמם. ההצדקה היחידה: אין לבעלי-השבועה שום מוצא אחר.

מגוחכת עוד יותר היתה הטענה השלי' שית, כי ברק למד בבית-ספר של המיס' יון. איש לא סיקפק בנאמנותו של ברק כשגויס ליחידה קרבית במלחמה. בית-ספר זה, נטול-זקס החיפאי אשר על הכרמל, הוציא מכותיו מאות רבות של לוחמי ההגנה, אצ"ל ולח"י. כמה מאישי המדינה המכובדים ביותר, שופטים וקצינים, הם

שינויים רציניים בצמרת המנגנון של שירותים מפוימים יחזרו רק כאשר בי. ג'י. יחליט סופית אם יש ברצונו לכהן כראש-ממשלה אחרי הבחירות או לא, החשבון: אם התשובה חיובית, יסלך בי. ג'י. מיד את האנשים שאינם רצויים לו, על מנת שחלק מן המתפטרם ייכנסו לרשימת מפא"י לכנסת. אחרת ישאירם בי. ג'י. במקומם, כתקלה על דרכו של שרת.

כיתתים אין שום התקרבות בין שני האישיות. בי. ג'י. נפגש לראשונה עם שרת לפני שבוע וחצי, נקט מלהופיע בכנסת ובממשלה, אינו עולה ל'ירושלימה' סכסוך קטן אך אופייני פרץ כשדרש בי. ג'י. שישבת ועדת-החק' של הכנסת לתקיים אצלו בתל-אביב, נתקל בסירוב. מוחלט מצד הוועדה.

אחד האנשים הגורמים לכאב-ראש כחוגי בי. ג'י. אחרי: מאחר שאבריא אינו חבר הכנסת, אין הוא יכול להיות תת-שר. מינויו לתפקיד דומה, אך בלי התואר, היה בלתי-אפשרי בגלל התנגדותם של צעירי-בי. ג'י. אחרים שחששו כי אבריא יקח מהם את סמכויותיהם.

אנשי אר"ם ודיפלומטים אמריקאים יפעילו לחץ ניכר על מצריים וישראל, כדי להכריח את שתי המדינות לפתוח בשיחות רשמיות בדוג גבוה. לדעתו של ראש משקיפי אר"ם, גנרל בארנס, רצוי כי שיחות אלו יתקיימו בין דיפלומטים בדרגת יועצים של משרד-החוץ המצרי והישראלי, לא בין אנשי-צבא.

הדגל המערב-גרמני יתנופף ככל וזאת בחיפה. אחרי שנכשלו, לפחות לפי שעה, הנסיונות הגרמניים ליצור יחסים דיפלומטיים מלאים עם ישראל, שואפת ממשלת בון עתה למנות קונסול-כבוד בחיפה, שיספג באניות ובסכנאים הגרמנים הבאים ארצה. הבעיה העיקרית: למצוא אדם אמין-לב לתפקיד.

נצחון שקט אך חשוב נחזה מפא"י בנוסיונה השנייה על עתונות הערב, רבת-התפוצה. אחרי שצהרון מפא"י, הדור, נכשל לזוטר, הצליחה מפא"י יותר לגבי מעריב וידיעות אחרונות. מעריב הנמין את הטון שלו בצורה חדשה, שוב אינו מזכיר את ימי ההתקפות התוקפניות על דוב יוסף. אף שמחצית מניות העתון שייכות לראש עיריית נתניה הצ'כי, עובד בן עמי, הרי הקו החדש הוא תוצאת עמדתו האישית של עזריאל קרליבאק, המובא בחשבון למשרד דיפלומטי בשיירות משרד-החוץ השרתי.

ידיעות אחרונות עבר, לעומת זאת, לפולחן ב'גוריוני' בלתי-מרוסן. אחת הסיבות, הפחות ידועות: אחד מבעלי המניות העיקריות בעתון הוא אחיו של שר-הבטחון המתפטר, פנחס לבון.

הקאריירה של יצחק קריב, ראש עיריית ירושלים המפוטר, לא הגיעה לקץ, לפי כל הסימנים, עשוי קריב לתפוס את המקום השני ברשימת המזרחי לכנסת השניה, מקום הנראה בטוח למדי.

האמת על הדור הצעיר בארץ תפתיע רבים, כשפורסם בקרוב על-ידי אנשי-המדע, שעה שמבחי האינוטיליגנציה זכו לפרסום עצום, הרי נעשתה עבודה רצינית לא פחות על-ידי המכון לחקר דעת הקהל. התוצאות הראשונות שיפורסמו בעוד חודש, יוכיחו כי בניגוד לרושם החיצוני אין הצבר הטיפוסי שואף כלל להתבלט בחברה, אינו מביא גורם זה בחשבון בשעת בחירת מקצוע. גורם שני שאינו משפיע כלל: אידיאלים לאומיים, אף שרוב הצעירים שילמו להם מס מילולי.

לא מן הנמנע כי יחול עיכוב במינוי שגריר ארגנטיני חדש לירושלם במקום השגריר היוצא, ד"ר פאבלו מנגואל. הסיבה המשוערת: המועמד החדש, ד"ר ז'בוטנסקי (לא קרובו של זאב ז'בוטנסקי), ידוע כי יהודי בעל נסיות ימיות, אינו רצוי למשרד-החוץ הישראלי. סיבה שניה: משרד-החוץ אינו מעוניין בנציגים זרים יהודיים, משום שאלה אינם נהנים מאימון מלא של ממשלותיהם.

ייתכן כי כמה אישים מרכזיים במפא"י יעשו צעד פייסני כלפי הרוחניים נגד הכפייה הדתית. פריחת משה ברק עוררה אותם לחשוב כי מספר הקולות, בהם תזכה המפלגה בעקבות צעד מסוג זה, יעלה בהרבה על מספר הקולות הדתיים שתפסיד.

אם אתה פעיל בתנועת-נוער שמאלית, גדולים סיכוייך להשתתף בפסטיבאל הנוער הדמוקרטי, שיתקיים בקרוב בנאראשה. לפסטיבאל יצאו 400 ישראלים, כולל ספורטאים, מקהלות, להקות ריקודיים. ייתכן כי הפולנים ישלחו אוניה מיוחדת, שתסיע את המשלחת הישראלית לקונסרטאציה.

אם אתה חובב בשר-עוף, תוכל לקבלו בקרוב בצורת שימורים מתוצרת ישראל: תנובה החליטה לחסל את עופפי בשר העוף, שגרמו להורדת המחירים בשוק, פקדה על בתי החרושת לשימורים להתחיל בהפקת עוף בקופסאות, במחיר שתי ל"י לקופסה, שיהיה נמוך בהרבה ממחיר קופסות הסקריפ, המוצאות את דרכן לשוק.

תיאטרון סאטירי חדש יוקם על חורבות המטאטא וייקרא סמבטיון, על שם הנער האגדי, שהיה פולט אבנים, נרגע רק בשבת. במרכז התיאטרון יעמוד שחקן המטאטא הוותיק, יעקב טימן, ותוכניתו הראשונה תיכתב על-ידי אפרים קישון.

בקרב תוכל ליהנות מדראמה הוליוודית טיפוסית על רקע ישראלי, אם יגשימו כמה יצרני סרטים ישראליים את תוכניתם להפיק סרט, שיצולם בארץ, אך יהיה חסר כל נקודה ישראלית טיפוסית. לדברי היוזמים כבר נפתרו כל הבעיות הכספיות, הקשורות בהסדרה.

מכסוך מסחרי מעניין ביותר עומד לפרוץ מסביב למפעלי קייר' פריז. ג'אק פדואה, אחד ממפיקי הסרט גבעה 24 אינה עונה, תובע עתה לעצמו חלק גדול ממניות החברה המקומית, כתמורה עבור שרותו ביצירת הקשר בין קייר'פריז והאמריקאי לבין יוזמי המפעל הישראלי.

אוריה ברק

בשם אלוהים, השמך י"

פרומה וורדה פרידמן (1934)
"היום הפכתי לבת אדם."

בתם עתיד, לאפשר לה ליהנות מפרי 14 שנות עמלם בארץ. אולם ורדה (שהיתה מכונה בילדותה בשם רוזה) שאפה לבנות את עתידה בכוחות עצמה. היא השתלמה בטיפול במשפחות מפרגות מרובות ילדים, ירדה לעסוק במקצועה במישב פטיש, שבי נגב הצפוני: "לא למדתי, כדי להישאר קרוב לבית".

בתהמושבה הצעירה לא ניתקה את קשריה עם הבית גם לאחר שירדה ורומה. כמעט בכל שבוע היתה היא יושבת ב"אוטובוס", עושה את הדרך הארוכה ממושב פטיש לכפר חיתקין. פעם הגיעה הביתה כשהיא קודחת מחום, הסבירה לאמה ש"נזפה בה על נסיעתה: 'ירדתי לפטיש, כדי לספל במתישבים, לא כדי שהם יספלו בי'".

"אולי אחזור", האם, פרומה פרידמן (50), שהיתה בנעוריה דומה להפליא ל"ורדה, לא שבעה רצון מעיסוקי בתה. מדי פעם בפעם היתה מנסה לשכנע את ורדה לחזור לכפרחיתקין, לקחת חלק בפיתוח המשק המשפחתי הגדול. התשובה היתה תמיד מעורפלת: "אינני יודעת. אולי אחזור... באחד הימים".

השבוע חזרה ורדה לכפרחיתקין. שיירת מכינית קטנה נעה בדרך לכפר, הטיעה את שריהבסחון, וזיד בןגוריון, את רביאלוף משה דיין ואישים אחרים. מסע יריות נורה מעל לקבר הרענן שהתנשא בבית-הקברות המקומי, ולרשימת חללי הכפר במלחמת העצמאות ולאחריה נוסף שם נשי ראשון: "ורדה פרידמן. נרצחה בהתקפת מטחנים מצרים על מושב פטיש, בליל ב' ניסן תשט"ו".

יחסי חוץ כוונות לבנות

בפני תריסר ועדיהארחא של יהודי דרום אפריקה עמדה משך כמה שבועות בעיה עדינה: כיצד להתגבר על קו הצבע באירגון התגביות וקבלות הפנים לצוות אנית המלחמה הישראלית משגב, בשעת ביקורה בנמלי דרום אפריקה?

הם ידעו כי בתי המלון הלבנים, למשל, לא יסכימו לארח תימנים — הנחשבים שם כצבעוניים. זמן קצר לפני כן, שעה שנושאת המטוסים האמריקאית מידוויי ביקרה בקיבוץ טאון, סערה אפריקה כולה סביב השאלה אם יורשה לכושם האמריקאים לבקר בבואים ובמקומות הבינוניים האחרים בעיר. לבסוף נמצא פתרון פשרה לכושם: הם אורחו ב"מקומות פרטיים, לא השתתפו בשום מסיבה או קבלת-פנים רשמית. אותו פתרון חשבו המארחים היהודיים להפעיל לגבי האורחים מישראל.

השבוע, עת הטילה משגב את עוגניה ב"מימי דרום אפריקה, נשמח המארחים לרווחה: שלטונות ישראל, ברוב הבנתם, דאגו לכך ששום מלח "צבעוני" לא יהיה על האגף משך הפלגתה כנציגת ישראל בארץ האפר-תהידי".

מפעלים סוף שנורד לתהילה

מנהלי סולל בונה היו מלאים אימה, התי רוצצו כשפניהם המיוזעים חחרים כסיד: בשבוע שעבר, עם בואו של ארכישנורר הנרי מונטור (העולם הזה 908) לישראל, כדי

• באפריקאנס: הפרדה.

לקראת חג הפסח

— לתקופה קצרה!

שרות הספרים של

העולם הזה

מג'ש לקוראיו

את ספרי אבא קובנר

על מלחמת חסיבת גבעתי בדרום במדרת פנים אל פנים

חודות להפדר מיוחד שעשה עם ספרית-הפועלים, המוציאה

את הספר לאור, יכוד שרות-הספרים להציע את שני הכרכים

במידה זו במחיר מוזל לקוראיו.

חלק א', "שעת האפס" 3.100

באקום 4.500 ל"י

חלק ב' "הצומת" 3.350

באקום 4.800 ל"י

קוראים הרוצים לרכוש את שני הספרים ביחד, יכולים להנות

מהנחה של 3.200 ל"י וקבל את שני הכרכים במחיר 6.100 ל"י.

הצעה זו עומדת בתוקפה לזמן קצר בלבד. אל תחמיץ את ההזדמנות להוסיף

ספרים יקרי-ערך לספרייתך או לשלחם כמתנה לידידיך.

קוראים התפצים לרכוש את הספרים במחיר המזל יכולים לעשות זאת במשרדי "העולם הזה", רחוב גליקסון 8, תל-אביב, בין השעות 11.00—14.00 ובין השעות 16.00—18.00 כל יום. אפשר גם להזמין את הספרים בדואר. במקרה זה יש לצרף דמי משלוח בסך 300 פרוטה עבור כל ספר. בשני המקרים, יש לצרף את התלוש המופיע במודעה זו.

תלוש

לרכישת ספרי אבא קובנר במחיר המזל על-ידי שרות הספרים של "העולם הזה"

פשוט: כדאי לערוך מלחמת-בחירות קטנה, לכבוש גבעה ועירה, לנסוך בלב חיילי ה"מפלגה בסחון לקראת כיבוש המשלטים ה"חשובים יותר: ההסתדרות והמדינה. ה"מורים היו ידועים כציבור שמרני, ואפשר היה לקחת ש"ם יתנו את קולותיהם למפא"י, או, לכל היותר, לאחדות-העבודה, או ל"פרוגרסיבים".

היה זה חשיב גאוני, אילולא התעלמו קציני-המבצעים של מפא"י מפרט קטן: המורים היו אחד השכבות הממורמרות ב"יותר במדינה, היו יחד עם זאת, ציבור אינטליגנטי, שלא גילה כל נכונות להסתפק בתעמולה ריקה מתוכן. תוצאות הבחירות להסתדרות המורים היו הרות-אסון, זרעו בשורות מפא"י בהלה לקראת המאבק ה"גדול יותר".

כל הדרכים נחסמו. יותר מכל אחזה הבהלה באנשי מפא"י שניהלו את מסע הבחירות להסתדרות. הם ידעו היטב כי מפלגתם לא תצליח לכבוש רוב בהסתדרות בדרכים רגילות, נקטו בצעד מקורי: ב"שבוע שעבר הופיע זאב הרינג (מפא"י), יושב ראש וועדת-הבחירות, בישיבת-הוועדה, הציג שינוי כולל של שיטת הבחירות ל"הסתדרות: חברי ההסתדרות יורשו לבחור לא רק במקום מגוריהם, אלא גם במקומות עבודתם.

דרך זו נחסמה על ידי סיעות המיעוט — מפ"ם, אחדות-העבודה והעובד הציוני — שהבינו את משמעותה דאמיתית של ה"הצעה: הנהגת השיטה החדשה היתה נ"ר תנת למפא"י אפשרות לפקח על הבוחרים, פותחת פתח לזיופים.

גם דרכי-מוצא אחרות מן המבוך נחסמו עד מהרה: אחת מסיעות המיעוט ערכה חקירה פרטית, גילתה כי כבר נעשו הכנות לזיוף הבחירות על-ידי שימוש בפנקסי-חבר שאבדו, או בפנקסי אנשים שעזבו את ה"הסתדרות. סיעה אחרת חיפשה ברשימה את שמותיהם של 120 אנשים, שמשתייכים על ההסתדרות לא פחות מעשר שנים, משלמים את מסיהם בסדר, מצאה רק 75 שמות.

גילויים אלה, שהעמידו את עצם קיום ה"בחירות להסתדרות בסמך שאלה, עוררו את מפא"י לעלות על הדרך ההגיונית ה"אחרונה שנותנה לה: הדרך הישרה. בסוף השבוע שעבר כינס מוזכר ההסתדרות, ח"כ מרדכי נמיר, את נציגי המפלגות השונות, הקים וועדה בראשותו של מנהל המחלקה המדינית בוועד הפועל, ראובן ברקת, הטיל עליה "לדאוג לקיום בחירות הוגנות".

חללים הבת חזרה הביתה

אולם בית-העם בכפר חיתקין היה מלא צעירים עוטי מסיכות. הסדרן, שניצב ב"פתח, חסם את דרכה של נערה תמריה, לבושה שמלת-חג רגילה: "אם אינך מחוץ פשת, לא תוכלי להיכנס". השיבה הנערה, ורדה פרידמן: "כמובן שאני מחופשת. כל השבוע אני חייט-נגב, והיום התחפשתי ל"בת-אדם".

ורדה פרידמן לא הוכרחה לרדת לנגב. הוריה, ישראל ופרומה, היו אמידים, בעלי משק מבוסס היטב. הם שאפו לבנות ל"

• מפא"י 40,5 אחוז; הדתיים 18 אחוז; מפ"ם — 13 אחוז; אחדות-העבודה — 10 אחוז; צ"כ וחרות — 5,5 אחוז; פרוגרסיבים — 5 אחוז; מק"י — 3 אחוז. נמנעו מהצ"ב 25 אחוז.

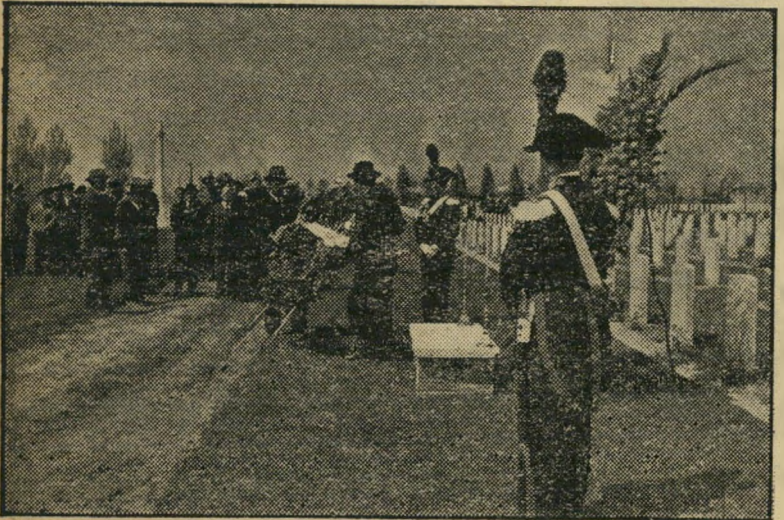
חתונה צבאית בכננזי — חייל ארצישראלי וצעירה יהודית מקומית

משה שרת עם חיילים (לבושי תחתונים) בחזית איטליה

הרגע ההיסטורי: הנפת הדגל העברי במדבר בניגוד לפקודה

1955: הנחת זר על קברי חילי הבריגדה באיטליה
על ברכי אשליה האבות, 'צית'כפיהם של הבנים

להשתתף בפתיחת בית-הספר לכלכלה על-שם אליעזר קפלן, נודע להסתדרות ממקור מהימן כי מונטור עומד להקים מפעל גדול, בו יושקעו מיליוני דולארים. מפעל כזה יהיה מתחרה רציני לסולל בונה — אם יוקם.

אנשי סולל בונה החלו לדאוג לכך שה מפעל החדש לא יוקם. הם פנו למונטור, הציעו לו נתח שמן: הם יעמידו אותו בראש חברת אספ"ל, מפעל ההשקעה ההסתדרותית, בו מורס הונם של משקיעים זרים.

בסוף השבוע עדיין לא נענה מונטור ל הצעה, הוסיף לשקול מה עלול להביא לו רוחמים גדולים יותר. דבר אחד היה ברור: מונטור יקבל את ההצעה בתנאים הרצויים לו — אם יקבל אותה בכלל — יגשים בכך את חיק הטבע הבלתי-מעורער: סוף שנודר להחילה.

היסטוריה

תוחמים על הסני

בשתי רבבות בחים ישראלים השבוע הוא שבוע חג. פועלים ופקידים, אנשי התישבות ואנשי עסקים, השבוע בהם הוא עתה בן

חיילת ארצישראליה בא. ט. פ.

ימאי ארצישראלי בצי הימי
לתוך קנקן ישר, יין תוסס חדש

28 והמבוגר מעל ל-50, יוצאו מהארונות מעילים ישנים, עטורים שורות של אותות, שפוזרו על-ידי הצבא הבריטי ביד רחבה. חמש-עשרה שנים אחרי שראשוני הארצי-ישראלים, יהודים וערבים, עמדו בתור ב' בית-הוד התלאביבי, כדי להתגייס לגדוד הראשון של חפ"ש ארצישראליים (מס' 601), ועשר שנים אחרי שחידות יהודיות שונות הוכרו כבריגדה יהודית, חוגגת המדינה את חג ההגנה.

מעטים מבין החיילים זכו לטבילת-אש ממש. הראשונים, שהתגייסו לפני קריאת ה' מוסדות, עוד הספיקו להשתתף בקרב על צרפת, היו החיילים הבריטיים האחרונים שפוגו אחרי דנקר מאדמת צרפת, בנמל סן-מלו. אחדים מהם התגייסו לקומנדו (מס' 51), השתתפו בכיבוש ברדיה במדבר המערבי ובכיבוש איתריאה וחשש מיני האיטלקים. לרוב חיילי הצבא הבריטי, ממתנדבי ארץ-ישראל, אין זכרונות כל כך סוערים. הם כילו את ימיהם בתפקידי משמר שיגרתיים

בפרוץ מלחמת-העולם השני עמד הישוב כולו בסימן ההתנגשות הנסתרת בין שתי השקפות-העולם. מצד אחד עמדה ה' הנהגה המפלגתית, שהלכה בדרך המקובלת של שתדלנות יהודית גלוית, במהדורה מ' תוקנת. בצד השני עמד הנוער העברי, שגדל בארץ, היה חזיר רוח חדשה לגמרי.

רעיון הבריגדה נבע במקורו מן השתדלנות. לעיני היוונים עמדה תמונה כזאת: בסוף המלחמה יתכנסו מנהיגי העולם, יחלקו את פירות המלחמה באופן צודק, בהתאם למאמץ של כל אחד. אם יתברר כי העם היהודי תרם את חלקו, יקבל חלק מן הפרי, למשל את עצמאות ארץ-ישראל. אם יתברר שלא תרם תרומה, יעברו על דרישותיו לסדר היום.

לכן היה חיוני בעיני השתדלנים כי תרומת הישוב תפורסם בעולם, וכי תיתרם בגלוי, תחת דגל יהודי, בשם המפורש. הבריגדה הייתה הגשמת חלום זה.

היה זה כמובן חלום נאיבי, חסר שחר. בסוף מלחמת-העולם עוד התקיימה ועידת שלום בנוסח המאה ה-19. הלגיון היהודי ש' הוקם בזימט זאב ז'בוטינסקי, יכול היה ל' סמל צד בויכוח. אולם בסוף מלחמת-העולם השני חילק העולם בין המעצמות הגדולות בלי כל הסוואה. איש לא שם לב אם היתה קיימת בריגדה יהודית.

פלמ"ח מוד באפס. היחידים שהרגישו באמיתיה זו, ושראו בגיוס לצבא הבריטי צעד מועיל, היו מקימי הפלמ"ח ומקימי לחי"ה. ה' פלמ"ח, ובציקר ראשי הקיבוץ-המאוחד, פת' חו בויכוח מר, דרשו להקציב את כל ה' כוחות לכוח העברי העצמאי המגויס במחתרת, נתקלו בהתנגדות נמרצת של דוד בן-גוריון ומשה שרת. כשהוקמו הגדודים היהודיים כי מסגרת חטיבת הבאפס הבריטית, דרשו דוב' רי האסכולה הפלמ"חית כי הגדודים יושארו לפחות בארץ. הנהגת הסוכנות דרשה את ההיפך: שחיילי הגדודים יישלחו בהקדם האפשרי למדבר המערבי ולחזית האיטלקית.

לא היה זה ויכוח סרק. הגדודים בארץ יכלו לשמש בסיס למרידה צבאית בשעה הכושר, בש תוף עם הפלמ"ח. הגדודים באיטליה, תחת מרות בריטית, לא יכלו לפעול בשעת הכושר.

העפלה והברחה. אם תרמו המגויסים בצבא הבריטי בכל זאת תרומה חשובה ל' מאבק המכריע בארץ-ישראל, הרי היה זה ב' ניגוד לכל חשבונות המנהיגים. כמו בכל שאר השטחים באותה תקופה, נוצרו העובדות כתוצאה מלחץ מלמטה, נדחפו המנהיגים על ידי העם. הנוער העברי יצק את כוח-החיים הבריא שלו לתוך הדפוסים שנוצרו על-ידי המנהיגים. היין החדש נשפך לתוך הקנקן ה' ישר.

את התרומה העיקרית תרמה הבריגדה, וחי' יילי שאר היחידות שבמקרה לא צורפו ל' חטיבה, בצורה שאיש לא יכול היה לחזות מראש. יוזמי הגיוס לא ידעו כי הנאצים יעברו לשיטה של השמדה טוטאלית של מיליוני יהודים. הם גם לא ידעו כי בסוף המלחמה יישארו באירופה מאות אלפי יהודים שרידי הפליטה. אולם החיילים הארצי-ישראליים המתקדמים מצאו לפניהם מצב זה, עברו מיד לתפקיד חדש: אירגון העליה ה' בלתי-חוקית של השירים.

תרומה שניה של הבריגדה הייתה הברחת הנשק הבריטי, בכמויות רציניות. ביחוד לק' ראת סוף המלחמה, כשהנצחון פורר את ה' מוראל של הצבא, הועברו בהצלחה כמויות ניכרות של נשק קל. השיא הושג על-ידי יחידה של חיל-ההנדסה בעיראק, שמכרה את כל הציוד הכבד של הפלוגה, כולל כולדור זרים, השתמשו בכסף להקמת כפר בישראל. **הכרז והצניזה.** תרומה שלישית, חשור בה לא פחות: החיילים מן הצבא הבריטי היו היחידים שרכשו לעצמם נסיון באירגון (המשך בעמוד 12)

גואידו אורלאנדו מספר:

כיצד הולכתי עזרל

פארוק

את

סוכן הפירסומה האימלקי, רביה'יוזמה, כבר העלה ברישתי
אילי תעשייה ומיליונרים. עתה החליט הוא כי הגיעה השעה
ללכוד את בעליהחי המלכותי הכבד ביותר. ששומע אי פעם
בג'ונגלים של אירופה. הפתיון היה נערה צעירה וחמודה.

הכל למען החחה

עתידה של מימי הסריד את ב
אני מוכרחה להשיג לה חו
סרטים הוליוודית: היא עתידה
וליהות אחת מכוכבות הקולנוע
יותר בעולם.

יום המחרת היה מלא וגדוש
שעה עשר בבוקר הפגיש או
עם כרים באשא, קצין העיתונות
כרים דיווח לי על המצב: יחנ
עם נציגי העיתונות החמירו ע
ביחוד גרמה לכך כתבה בלו
אירוסיו של המלך עם נארימאן
פיעה בדיילי אקספרס הלונדוניה
האזנתי לדבריו בעניין הצעיר
את פרשת נארימאן, ולאחר
הסכמתה גוללתי לפניו את ו
שה: אין זה סוד שהמלך ש
מזל. הבה ונהפוך אותו למלך
סים. נדיע לעיתונות שהוא
זכויותיו למטרות צדקה.
כרים הסכים מבלי לעמוד ע

כן. לא. תודה.

עתה היה עלי לספל במימי
גשתי עם בלוסום ובתה וגוללו
תוכניותי. מימי בת ה-16 היתה
להפליא. הייתי בטוח כי ת
יפה.

להפתעתי הסכים מלך הנק
ניתי כמעט מיד, לאחר שהסברו
יקנה פירסומת עצומה לרשת
אמריקאיות שלו. גם הוא לא
הוא ידע היטב שהוא יוכל לנכ
ממס'הכנסה שלו, בתואנה
בשבילו כסוכן פירסומת.
עתה נותר לי רק לספל
מסרתי לה את פקודת המבצע:
עם איש. עליך לומר רק 'כן',
תירותי. עליך להתנהג כא
אבל יחד עם זה אסור לך לשכנ
אמריקאית משוטה וחמודה.

תגובה סבעית

ידעתי כי פארוק יצא מחדרו
בערב. הועקתי את כל צלמי הער
אותם לאורך המסדרון, ליד
המלכותיים. אחר העמדותי או
דלת המעלית ונתתי לה הורא
כיצד לנהוג.

ברגע בו הופיע פארוק באו
הנאספים, כולל אגא חאן, על
מימי שנשארה עומדת, ניגשה
הושיטה לו את ידה לנשיקה.
ונשק לה. היתה זו תגובה סב
הצלמים הפעילו את מצלמותיה
במקום התחיללה מהומה. כרי
פקודה קצרה בערבית ושומרי
אל הצלמים והחרימו את מצלמ
הסחש עלי קצין העיתונות
אתה מנסה לבשל כאן? הלו

בראשית שנת 1950 הגעתי
בין לקוחות משרד הפירסומה
לפחות מלך אחד. המלך המתא
פארוק, שהיה אז עדיין שליט
הסתבך בצרות צרורות עם נשי
את יחסיו עם העתונאים.

אולם לא עבר זמן רב ו
נקלע ישר לידי. הוא הגיע
במשחקי קוביה בקאזינו הגדול
מיד יצאתי גם אני לדייחיל.
אנדרה, שהיה ידידי הטוב, הפג
הפמליא המלכותית. ביניהם
חכים, מפיק הסרטים הנודע,

חכים נתן לי את העצה הטוב
"מוכירו הפרטי של פארוק, ו
איטלקי, ממש כמוך. נסה
בטוחני שהוא יקבל אותך בסבו
מפק הסרטים צדק. עוד בא
גשתי עם פולי ביי ליד שולחן
כיר, חשמלאי איטלקי שבא
להתקין רשת חשמלית בארמו
חבב על פארוק, קיבלני בהח
לקחת חלק בכל תוכניותי.

כאשר ראו אותי שומרי הרא
בחדרת פולי, הניחו לי לשחק
המלכותי. אולם לא מצאתי כל
שוחח עם המלך עצמו. לעומת
המזל פנים מכיוון אחר לגמרי.
לעזוב את המקום, ניגשה אלי
קומה, שהיתה אי פעם יפת
"אתה אמריקאי, הלא כן?"

היא גראתה מוכרת לי. וב
לי כי לא טעיתי: זו היתה ד
שהתפרסמה בשנת 1927 בה
ראיוע. עתה היה שמה מרת ב
היא באה לאירופה עם בעלה, נ
האמריקאי, ביל מידארט, אמ
ובתה החמודה, מימי.

למסקנה כי צריך להיות ביותר היה יריים: הוא צוה יקלקל

יט מצריים יפת ושקע של דיוחיל. על-הקאזינו, י עם אנשי עם רפאל. ד מצריים. הראשונה: יבכי, הינו מוש אתו. גים יפות. י ערב נס' לטה. המז' צריים כדי המלך ונת' ות, הסכם המלכותי. ד השולחן ודמניה ל' שר האיר לי שר מדמי ית גבוהת' , ואמיה :

יה הוברר ל בלוסום, נה בסרטי מידארט. הנקניקיות שני בניה

ום ביותר: עם חכרת כת בדרכי גדולות כי

עילות. כי פולי בי ול פארוק. של המלך אלי נשוא והירה על נוק, שהר

ו לשטשש יבלתי את יתי החדר במשחקי קוביוססור ס את כל מקח.

ארט. נפ' לפניהן את ית ופקחית יתי תעלה ות לתוכי לו שהובר סעות ה' וקח אתי: את שרבי אני עובר

אי עצמה. ל תשוחחי , או רב' מיסתורין. זאת נערה

לצרינו? ניסיתי להסביר לו כי זו היתה הזדמנות בלתי-חוזרת לחבב את פארוק על האמריקאים. אולם כרים לא שוכנע.

פרסומת לנקניקיות

אירגין מסיבת העתונאים היה קשה ביותר. כרים עמד על כך שונציגי העתונות יופיעו בחלבוש-ערב. העתונאים מהו בכל חוקף, טענו כי תקציבם אינו מאפשר להם להתגורר בסמוקינגים. בסופו של דבר הצלחתי לש' אול כמה סמוקינגים ממלצרי המלון והקאזינו.

לאחר שהצלחתי להלביש את העתונאים המסכנים, חזרתי לספל במימי גנבתי דגל מצרי מעל אחת המכוניות של פארוק, ומסר

היורש פואד, בנם של פארוק ונארימאן טאוק הונח עלי ידי אביו רודף-התענוגות, חגג החודש את יום הולדתו החמישי בשווייץ, בחברת אומנותו הגרמניה, לה נמסר חינוכו.

רקדנית הבטן המצרית, פארידה ריבוסון, היתה, לפי השמועה, אחת מפילגשו הרבות של פארוק. פארידה נשארה בקהיר, מפנינה בעזרת שר-היי-בטנה, נאמנותה למשטר החדיש.

תי אותו לבלוסום, שגורה אותו לגורים והפ' כה אותו לחגורה נהדרת. כאשר התניספה החגורה הצבעונית על שמלתי-הנשף של מימי, הצבתי את הנערה בפתח אולם-האוכל. ידעתי כי פארוק יהיה מוכרח להבחין בה. ואכן, הנואף הכרסתני הבחין במימי. היא ניגש אליה, לחץ את ידה וחייך: "מרמור" אול, רואה אני כי את עינת את דגל מלכותי. הייתי רוצה לדעת כיצד הישגת אותו."

מאחר יותר ניגש אלי ביל מידארט. הוא רצה לשמוע את תוכנית הסופית. התוכנית היתה פשוטה: "עלינו להוליד שמועות כי מימי עתידה להיות מלכת מצריים. העתונאים יתחילו להתסנינו בבני משפחת ימארי

לקוראים כי יש לך רשת גדולה של מסעדות. מובן מאליו שהמוני אמריקאים יתחילו לזלזל את הנקניקיות שלך."

למחרת בבוקר פטר אותי כרים באשא ממשרתי: "פארוק אומר שהוא רוצה להכניס את הזכיות לכיסו, אינו מוכן לתרום אותן לצדקה." תחבתי לכיסי משכורת של שלושה ימים — 150 אלף פראנקי — ועזבתי את הכקום בשימחה מוסתרת: עתה הייתי חופשי לפעול לאדורת פירסומו של מלך-הנקניקיות.

הרודפת הפכה לרודפת

התוכנית הופעלה בדייקנות של שעות. הצ' לחתי להשיג את התוכנית המלאה של סיורי פארוק ברורם צרפת. נסעתי לפאריס וניהלתי משם את המבצע באמצעות הטלפון. משפחת מידארט צייחה להוראותי במלואן: כאשר היה פארוק טובל את בשרו קמוט-השומן בים, היו מימי ואימה משוטטות בקרבת מקום. כאשר הוא היה איכל במסעדה מפור ארת, היתה משפחת מידארט מזמינה את השולחן הסמוך.

מימי התחילה לתפוס מקום נכבד בע' תוניס. המלך נשק את ידה. המלך שוחח איתה. בכל מקום בו הופיעה היא, צץ גם פארוק (איש לא ידע כי המצב היה הפוך בהחלט). העתונאים הכריזו על רומאן מלכותי חדש. כרים באשא כנס מסיבות, ניסה לרסך את אנשי המעמד הרביעי בשמפניה, הכ' חיש את השמועות בכל חוקף. לשחא.

לבסוף צויתי על בלוסום מידארט למסור הצהרה מפורטת לעיתונות. ההצהרה שטעה כבוד והגינות: מימי צעירה מכדי להסתבך ברומאנים. משפחת מידארט אינה אלא משפחה אמריקאית רגילה, ש-צאה לבלות חופשה קיץ באירופה. אם לא יפסיק פארוק להסריד את מימי, תיאלץ המשפחה כולה לעזוב את דיוחיל.

ההצהרה התפוצצה כמו פצצת אטום קטנה על גבי עמודיה הראשונים של עיתוני 40 מדינות. מיד לאחר מכן הפעלתי פצצה שניה: משפחת מידארט ארוה את חפציה ועזבה את העיר. העולם כולו היה משוכנע כי לפניו פרשה של נערה אמריקאית צנועה ותמימה, הנרדפת על-ידי שליט מורחי תאחנתי. לאן נעלמה המשפחה הנרדפת? איש לא דע ל' השיב על כך.

אולם אני ידעתי את התשובה הנכונה: המשפחה הגיעה לביאריץ, התחנה הבאה ב' דרך סיוריו של פארוק, הסתתרה במלץ' ה' מפואר ביותר בעיר. רק יום אחד לפני בואו של פארוק העירה, הועקתי את העתונאים והצגתי לפניהם את מימי. הנערה לא דיברה דבר. אולם אמה השאפתנית צייחה להוראותי, רמזה לאנשי העיתונות רמזים שקופים למדי על כוונותיו השפלות של מלך מצריים.

הפירסומת שניתנה למשפחת מידארט הת' חילה בינתיים, לשאת פרי: ביל מידארט קיבל מברק מסנט-לואיס, בו הודיעו לו סוכניו שמסעדותיו האמריקאיות מלאות עד אפס מקום. כן הצלחתי להפגיש את מימי עם מפק הסרטים הנודע, גרגורי ראטוף ולהגדיל את סיכויה לזכות בחווה שמן למדי עם חברת סרטים הוליוודית.

פארוק היה צריך להגיע לביאריץ בום א' אחרי הצהריים. ביום א' בבוקר ארוה משפחת מידארט את חפציה ועזבה את בית-המלון אתי יחד. מטרת נסיעתנו: סאן סבסטיאן, ספרד — התחנה הבאה בדרכו ש' פארוק.

המבצע היה מושלם. העתונאים היו משוכ' נעים כי טוב הצליחה הנערות התמימה לח' מוק מכפות ידיו המיוועות של סוס-היאור המלכותי. מברקים מפורטים על הפרשה נש' לחו לכל רחבי-העולם. נארימאן טאוק, שהיתה אותה שעה בשווייץ, השתוללה מזעם. עתה כבר היו מיליוני בני אדם משוכנעים כי פארוק רודף אחרי מימי.

5 שבועות 18 אלף דולר

בסאן סבסטיאן חזרה ההצגה הקטנה ונש' נתה. הועקתי את העתונאים, הינחתי לצלם את מימי כשהיא אורות את חפציה. חזרנו לביאריץ שעות ספורות לפני שפארוק הגיע לסאן סבסטיאן.

מביאריץ יצאנו לפאריס. רק שם גודע לנו כי פארוק עשה מעשה של ממש להכחשת השמועות: הוא הכריז רשמית על אירוסיו עם נארימאן טאוק. אז כינסה בלוסום מידארט מסיבת עתונאית, הכריזה בהודת כבוד: "סוף סוף ניצלה בתי מידי העריץ המצרי. עתה הוכל היא לחזור ללימודיה."

מובן מאליו שמימי הקטנה לא חזרה אל ספסל-הלימודים. היא נסעה ללונדון, מקום שם הוחתמה על חווה עם חברת-סרטים הוליוודית. כאשר לי, קיבלתי 18 אלף דולאר במזומנים — משכורת לארעה עבור חמישה שבועות של עבודת-פרך.

מוכתת הקולנוע המצרית סאמיה גאמאל היתה ממקורביו של פארוק. מאז עזבה אותו, נישאה למיליונר סקטאסי, התגרשה, ניסתה מזל בהוליווד, נכשלה, משתתפת בסרטים צרפתיים.

האיטלקיה אירמה מינוטו נמנתה על הסרף הנשיי הקל, אשר מצא פארוק במועדוני הלילה האירופיים. הכסף, אשר פיזר פארוק השכיח מלב הנשים את פרצופו המגושם ואת חוסר נימוסו.

הנערה התמימה, מימי מידארט, ביתו של מלך הנקניקיות האמריקאי, היתה, על אף שש' עשה שנותיה, כדור-מישחק בידי אביה וסוכן פירסומת אורלאנדו, שהפיצו שמועות על קשריה עם אצבום השנינו, לב פונה עם סברס מבקש עד מימי אנוכיה, סבסטיאן, כי אינו לב כשנינו

זכרונות הבריגדה: מיבצע

מאות מלוחמי הבריגדה היהודית לשעבר נענו לפניית העולם הזה, שיגרו חוויות חזיוניות מרתקות מן הימים ההם. מאחר שהמבצע היה קצר מהשתרע, מתפרסם כאן רק חלק קטן מן הרשימות שהגיעו. אולם כל הרשימות שנבחרו הן חושבות מהיריות, רב-ענייניות, במסגרת-ההוד של מלחמת הגבורה ורב-הפאר של העם היהודי בנאצים וכשותפיהם.

ליקתי את המקלע

„איש בל יוון ממקומו!“ נשארנו עומדים כפסל-אבן, ודבר זה הציל את חיננו. קרוב לודאי שהגרמנים לא חשבו את הדמויות ה- דוממות לבני-אדם.

יעקב אייזנר, חולון

מצאתי את גופות חברי

כאשר הגיע תורי לשמור בעמודותינו, בר קרבת הנחר האיסלקי סניו, כבר האיר ה- בוקר. ליד תחנת-האיסוף הסמוכה הבחנתי בטרילור מכוסה שמיכה. שני זוגות-רגליים בלטו מן הטרילור. חשבתי ששני חברים עייפים נרדמו שם, וניגשתי להציע להם מקום יותר נוח. הרמתי את השמיכה וניו- דעזעתי. לעיני ניגלו שני גופות נקובות כדורים. היו אלה גופות שניים מטובי חברי. חנן גלור, באר-שבע

נפגשתי עם האפיפיור

כשלושת אל- פים חיילים בני כל האומות הצ- טופפו באולם ה- גדול של קרית הוואטיקאן בר- מא. ביניהם היו גם שניים מחיילי הבריגדה העב- רית: אני וחברי, לוי. לאחר שסי- רנו על פני רר

מא ופגשנו בעשרות נודניקים יהודים, נת- קפנו חשק עז לראות את האפיפיור. חיכינו שם קרוב לחמש שעות, ולבסוף הופיע ה- אפיפיור, כשהוא נישא באלונקה על ידי חיילי הוואטיקאן. הוא ערך תפילה קצרה, נאם באיטלקית, אנגלית וצרפתית, אחר עבר לאורך האולם ושוחח עם החיילים.

כאשר קרב האפיפיור אלינו, לא נשקתי

את טבילת-ה-

אש הממשית ה- ראשונה שלנו סעמנו אנו, אנשי פלוגה ב' בגדוד השני של הברי- גדה, ב-19 למרץ 1945, בהיותנו בחזית איטליה. הגרמנים המסר- רו עלינו אש בל-

חי פוסקת ממק-

לעים ומרגמות. גם הצלפים שלהם השתתפו בתומרות. אחד מאיתנו נהרג. רבים נפצעו והורדו מן הקו. הנותרים נצמדו אל האדמה. פתע הפסיק מקלע הברן שלנו לפעול. פני החברה החזירו כסיד, והמוראל שלהם ירד פלאים. נמצאתי בקרבת המקלע. זחלתי אליו והתחלתי לפרק את המקלע. גיליתי כי מר- גנון הדריכה התמלא חול ושמן. מיד שיר- בבתי את לשוני והתחלתי ללקק את הליכלוך מכל החריצים. לבסוף דרכתי את המקלע. הוא פעל שוב! לעולם לא אשכח את מצב רוחנו המרוסם באותם רגעים.

בן-ציון קנאל, רחובות

האפקד לא התבלבל

לאחר שהצליחה יחידת-ההסתאה שלנו ל- הקים מחנות של טנקים ושריונים משקים לאורך כל החזית במדבר המערבי, זכינו באות הוקרה מיוחד. אותה שעה חנינו ב- בורג אל-ערב, במרחק 20 קילומטרים מאל- עלמיין. הסתדרנו בשורות לרגלי הר גבוה, ונציגו של הגנרל מונטגומרי הקריא לנו את פקודת היום.

פתאום ניתן אות-אזעקה, וכעבור שניות מספר חלפו מעלינו חמישה מפציצים גר- מניים, בלחית מטוסי קרב, שירו ללא הרף. אולם המפקד לא בא במבוכה. הוא שאג:

(המשך מעמוד 9)

יחידות של צבא סדיר. מעטים מאד רכשו נסיון קרבי אמיתי. על גדות הנחר סניו ה- איטלקי, ולא כולם היו מסוגלים לתרגם את הנסיון לשפת המציאות הישראלית המיוחדת. היו שהעתיקו אחר-כך את הדפוסים הבריטיים באופן עיוור, כאיכר בבדיחה שראה ברו מים בעיר, התקין ברו גם בביתו, מבלי להבין שיש צורך תחילה בצינורות-מים שיובילו את המים אל הברז.

אולם כשהוקם צה"ל, היו אנשי הצבא הבריטי היחידים שידעו כיצד לארגן אספקה יעילה, כיצד סועל קשר תקין, מה תפקידם של יחידות-ההנחה, סיללת-תותחים, להק מסר- סים, קורבטה.

יתכן שמעל לכל אלה יצרה הבריגדה יצר רה גורלה אחת: רוח היחידה שלה. החיילים בצבא זה, תחת פיקוד זה, התקברו איש אל רעהו יותר אף מחיילי צה"ל בתקופת המל- חמה, נשארו קשורים לזכר יחידותיהם, אחרי עשר שנים, יותר מאשר מגויסי תל-אביב לגדודם בצבא-ההנחה.

כי הבריגדה הייתה בראש וראשונה יצירת כפיו של הניצח העברי בתקופה הראשונה להתגבשותה, אחד מצעדיו הראשונים על במת ההיסטוריה.

נמלים

חופי-הכרך

כאשר סער, השבוע, מאבק בתוך איגוד פועלי נמל ניו-יורקיים, מנוהל על-ידי גאנר- סטרים, בסרט חופי-הכרך, המוצג בתל- אביב, (ראה קולנוע) התנהל מאבק דומה, מציאותי יותר בצפון הארץ: נמל חיפה הכריז מלחמה על נמל הקישון.

זרעי המאבק הבינממלי נבטו למן היום בו הועבר משרד התחבורה לידי שר ציוני כללי יוסף ספיר. הצ"כ דרשו דריסת רגל ממשית יותר במערכת התחבורה הישראלית,

הפעילו לחץ, קיבלו את מבוקשם: בה בשעה שהנהלת נמל חיפה נשארה בידי איש מפא"י רב הכשרונות, עמוס לנמון, שנעזר על-ידי שירותי נמל מאוחדים, חברה בת של סילל בונה, הוענק הזיכיון על נמל ה- קישון החדש לנציגת היוזמה הפרטית: חברת גב"ס. הממונת בעיקר על-ידי הון אמריקאי.

גב"ס התחייבה להשקיע 250 אלף ל-י בכניית מחסנים וסלילת כבישים, קיבלה את הזיכיון לשנתיים וחצי. תעריפי הפרי- קה והסעינה נקבעו לפי תעריפי נמל-חיפה. כן הובטח לחברה כי מדי שנה בשנה יוע- ברו 80 אלף טון ממתעני נמל-חיפה לנמל- הקישון.

החברה החדשה ניגשה לעבודה במרץ, נתקלה במכשול צפוי בהחלט: טולל בונה טענה כי שירותי הפריקה, הסעינה והסנא- רות צריכים להישאר בידיה. הדיונים בין שמחה גולן ממנהלי טולל-בונה לבין עזרה חיינשטיין, חבר הנהלת גב"ס נמשכו לאין קץ. בינתים הומינה גב"ס עובדים בלשכת העבודה, נתקלה בסירוב, שבא בפקודת מועצת פועלי חיפה. הסכסוך התפתח והגיע למקומות גבוהים. מפא"י רמזה לסולל-בונה כי עקשנותה עלולה לפוצץ את הקואליציה הממשלתית, שיכנעה אותה להיכנע זמנית, להשאיל חלק מפועליה לנמל-הקישון.

אוניות סרבניות. מאז ואילך עבר המאבק לפסים עסיפים. חברת שירותי-נמל מאוחדים פנתה ל-י האוניות, איימה כי תסיק את המסקנות בנמל-חיפה, אם ישלחו הם את אוניותיהם לנמל-הקישון. הסוכנים גרעתי. לא כדאי היה להם להסתכסך עם גוף מונופוליסטי אהר בגלל גוף מונופוליס- טי שני.

הרתיעה הרתיחה את שר התחבורה, עז- ררה, איתו לפקוד להפנות שתי אוניות ל- נמל-הקישון. סוכני האוניות (חברות עתיד 191011) סירבו למלא את הפקודה. גב

שרות

להקלטה ישראלי

ע-י רדיו דוקטור

רחוב אידלסון 4, תל-אביב, טלפון 24433.

מקליט תקליטים בלתי שבירים למשלוח למכרים בחוץ-לארץ. הקלסת חופות ובר- מצחת על סרט מגנטי ועל תקליטים.

זנקיון היסודי

לפני חג הפסח סומכת בעלת הבית הגבוהה רק על טקסטיל-שמפו לכ- ביסת אריגים עדינים כמו וילונות, כרים, מסות שמכות וכו'.

טקסטיל
טקסטיל

המפיצים היחידים:
חברת נורית בע"מ.

VENTURA

סמל הטיב

לגברים נשים וילדים

וִנְטוּרָה

דסטוד גז אדווין

VENTURA

ועד חגיגות ההתנרבות במלחמת העולם השניה

(עשור לכניסת הבריגדה לחזית)

ב-31 במארכ בשעה 6.30 בערב, באיצמדיון ברמת-גן

ת ע ר ך

עצרת לירית - משא ההתנרבות

ב כ ת י ת :

- נאום ראש הממשלה
 - יזכור
 - נושאי הדגל — חזיון עם
- מר משה שרת
מפי חנה רובינא
מאת משה שמיר
בימיו צבי פרידלנדר
ציור ובמה ג'ניה ברנר
הנהלה מוסיקלית שלמה קסין
תנועה יונתן כרמון

4. טכס מסירת דגלי היחידות במלחמת העולם לה-ל בנוכחות שר הבטחון מר דוד בן-גוריון שישא דברו למתגורבים. בהצגה ישתתפו 1000 איש, 50 שחקני במות שיגות, להקות צבאיות, מקהלות, חנומרות ויחידות קרב.

כ ר ט י ס י מ ל ה ש י ג :

תל-אביב : משרד הוועד למען החייל, רחוב חובבי ציון 61, טל. 23512 ; משרד הוועד הארצי למען החייל, רחוב נחמני 47 ; מסעדת החיילים „אמנות“, ככר דיונוגוף ; אכסנית „הירקון“, שכ' רסקו, רח' שטריקר ; „תיבת נח“, רחוב הירקון 93 ; בית התרבות לחייל, רח' הירקון 91 ; מחנה יונה, רחוב הירקון, פנת רחוב דובוסינסקי ; מועדון התחנה המרכזית, רחוב הגר"א פנת רחוב סלומון ; מסעדת „יפו“, שדרות ירושלים פנת רחוב 300 ; קצין העיר תל-אביב ; „כנף“ סוכנות למכירת כרטיסים, רחוב אלנבי 83 ; „המקדים“ 8 סוכנות למכירת כרטיסים, רחוב ליונסקי 121 ; „מרטון“ מכשירי ספורט, רחוב אלנבי 84 ; „כרטיס“ סוכנות למכירת כרטיסים, רחוב אלנבי 31 ; „במה“ סוכנות למכירת כרטיסים, רחוב בן-יהודה 50 ; „רוקוקו“, סוכנות למכירת כרטיסים, דיונוגוף 93.

חיפה : הוועד למען החייל, רחוב בלפור 5 ; קצין העיר חיפה.

ירושלים : הוועד למען החייל, רחוב בן-יהודה 4 ; קצין העיר ירושלים.

רמת-גן : „הכרטיס“, סוכנות למכירת כרטיסים, רחוב ביאליק.

רחובות : קצין העיר רחובות.

חדרה : קצין העיר חדרה.

פתח-תקוה : רובינסון, רחוב חובבי ציון, משרד להפצת כרטיסים.

נתניה : מועדון הוועד למען החייל, קצין העיר.

ואצל הוועדים המקומיים ע"י העיריות והמועצות.

קרב, בריחה מן השבי, טיולים באירופה

מ. ר. ירושלים: מה, בשם אלהים רצונך, שאענה לך? אינני נוהגת לפרסם קבל עם ועדה ענינים פרטיים שלי. אתה רוצה שאשיב לך פרטים מסוג זה העלולים לסכך את תי עם מסיבה הנכונה, בעוד שאתה פה חד מדבר פעוט כגילוי שמך.

הבולים מוחזרים לך בכל הכבוד הראוי.

ריקודים, אופרות ושקט
(911/473) כותב לי, הוא אומר, רק משום שהנכות בחברתו אינו לסי טעמו. הוא אומר לראות בנערה בגיל 16:5 אופי נוח, שתהיה בתשיחה מענינת, אתה יוכל לשוחח על כל מיני נושאים. הוא עצמו אומר לרקוד (בעמדות או בסלונים, לא חשבו), מופיקה קלאסית ואופרות, וגם ספורט. הוא יודע להיות שקט כשיש צורך בכך. על הנערה, ש' תרצה לכתוב אליו להיות חיפאית.

גיוון כתוב
צערונת בת 16 (911/474) תלמידת תיכון ערב, שהיא שקטה מאד, אהבת ללמוד ובקוץ להתבודד ולקרוק שפירות יפה, אומרת שאין לה חבר, ואין לה גם הפנאי לכך. עבודה, לימודים, שעורים וקריאה תופסים את מרבית זמנה. אולם היא מוכנה לננות חיים חרוצים אלה בקרית את מכבים מדי חור רצוני ופשוט בן 18 ומעלה. כנושאי התכתבות היא מציי עה לימודים.

רק לא חברת תנועה
מי שהיא חיפאית, חמודה, לא נכונה כל יורה, בת 18-19, עדינה וקצת בישינית, יכולה לכתוב אל מתבודד צעיר בן 21 (911/475) האהוב טיולים, ציר וקליעה למסרה — בתנאי שלא תהיה חברת תנועה נוער.

נחמדה, בלי להחניף
ירושלמית בת 21 (911/476) מקוה לקבל מכתבים מחברים אחרים. לשם כך יהיה עליה להיות בנובה של לא פחות מ-1.70 מ', בעלי הופעה נאה, השכלה תיכונית או נכונה, רצוי שהיה חובבי ספורט וזבילם, משום שגם היא חובבת אותם. כדי לא להחניף לעצמה יתר על המידה, היא רואה לנכון לצייין שהיא (ר) נחמדה.

למארגן נוער, נחמדה ורצינית

היא ילידיהרץ, בן 18 (911/477), סימ' פטי, מארגן נוער, אהוב הרפתקות, ספורט, קולנוע וריקודים. הוא מבטיח לעניין כי כתב נערה בגיל העונות של 17-15.5, ש' תהיה נחמדה וקצת רצינית.

לא רציניות ולא שמנות
(911/478) רוצה להתכתב עם נערה שתהיה: (א) בגלגליות: (ב) בעלת נובה של 1.65-1.85 (ג) סימ' (ד) בעלת חוש הומור ועדינה (הוא איננו אהוב רציניות, גם לא שמנות). על עצמו הוא מספר ש' הוא נחמד, בעל השכלה טובה, אהוב מאד סטטיסטיקלונע ומחבק ספרים טובים ומאיטורו.

הפעם — לא שמנמנות
הכתב לחץ נראה לי כמין מודעת שידוכים. יתכן ונאי טועה. וכך — צעיר (911/478) עניו כנראה, מאחר שלא נתן כל פרטים על עצמו, פרט ל' עובדה שהוא בן 24, רוצה להתכתב עם נערה בעלת תכונות של עקרת בית נאמ' נה, חנינית (לא שמנמנות) לא יותר מכת חזקת אופי ורצינית.

יותר מדי רומנים
למה: — את קראה יותר מדי רומנים ורואה פרטים מסוג ל'. העובדה שניכר משלב את זרועות בורעות שתיכין, שעה שאחרי חזורים מן הקולנוע (אחרי איזה סרט?), איננה מוכיחה עדיין שהוא להוט אחריה. היא פשוט משתדל להיות אכזרי. אני מניחה שתרגיש פחות טוב אם יד' בק רג את אחותך, (אששו), ואת תהליכי לצדם כצל. אכן, האם אינך בת 16, או משהו בדומה לזה?

על כל הפונים אני בכל עניין שהוא, לדרך 600 פרו-טה בבולים.

בריטיים ביוון לאובי הגרמני החיילים הבריטיים פצחו בשירת אל מלך נצור. מאות ה' חיילים הארצישראליים, שנמצאו במקום, ניל' זו אליהם בשירת התיקוה.

בעוד אנו שרים, נשמעה יריה בודדת. אחד מחברינו, יליד גרמניה המערבית, שלף את אקדוחו וירה בעצמו. הוא הכיר את הגרמנים, והעדיף את המוות על השבי.

מ. פוטוצקי, רמת-גן

ברחת' מן השבי
באפריל 1941 נפלה פלוגת ב' שבי הגרמנים ב' אי היווני קלמטה. אולם בעברנו ב' רכבת על אדמת יוגוסלביה, בדרך לגרמניה, הצלה' תי לברוח עם שניים מחברי ו'ל' הגיע לגבול הירד' ני, שם נתן לנו יוני אחד בגדים אורחיים ואיפשר לנו להגיע לסלונקי. אחד מחברי נתפס, ואני וחברי ה' השני וייפנו תעודות זהות יוניות ויצאנו בסירה, כדי להגיע לתורכיה.

אולם המזל לא האיר פנים. סירת-סרפוד גרמנית הדביקה אותנו וגררה את סירתנו אל החוף, מקום שם נחקרנו קשות על-ידי הגסט' טאפו. אבל בסופו של דבר הצלחתי לברוח גם מידי הגסטאפו.

באביב ניצלתי את ידיעותי בשפה היוונית והצרפתי לצוות של ספינת מברחים, שהפ' ליגה לעבר האי מיטילני. בהיות הספינה בין האי לבין היבשת התורכית, קפצתי הימה ושחתי לעבר תורכיה.

מכאן ואילך היה הכל פשוט. השגריר הבריטי באיסטנבול שלחני לקהיר, שם הצט' רפתי לחיל-האוויר המלכותי. קיבלתי סירת מנוע גדולה והפלגתי ליוון, כדי לחלץ שבויים ולהביא הספקה לפרטיונים. הצלחתי למלא את שליחותי ולחזור בשלום. בשווי הייתי החייל הארצישראלי הראשון, שקיבל את אות-ההצטיינות הגבוה.

אריה גוטנברג, חיפה

נחקל בסירוב תקיף: "לא נרשה עבודה וזה" פעילי הקישון הלכו לנוח, או להסתנן בשמש. מנהלי נמלי-הקישון טלפנו לאן שטילפנו. הסיכסוך הועבר לממשלה.

הפעם דרש סמיר פריקה אפילו בכוח ה' זרוע. ראשיהממשלה, משה שרת, לא רצה למוור את הקיאלציה ערבה-בחירות, מן להדש את העבודה. הסיכסוך הסתיים בקול עזות חלושה, לא ברעם אקדוחים, בו הסתיים הסיכסוך הגניירוקי המוסרט. אולם היה ברור כי העתיד צפן בחובו סיכסוכים נוס' פים.

חינוך
שכל מול פחד
"מחר אין לימודים!"

אפשר שהודעה זו שהתנוססה בשבוע ש' עבר על לוחות כיתות ח' של בתי-הספר העממיים בכל רחבי-הארץ, היתה משמחת את התלמידים, אילולא צרפו אליה המורים הודעה אחרת: "לפי הוראת משרד-החינוך והתרבות ייערכו מחר בחינות סקר לקביעת רמת-האינטליגנציה הכללית של התלמידים."

בחינות! עצם המלה חוללה בהלה, שגדלה כפל כפלים עם ההוראות החמורות שניכרו לתלמידים: לנוח היטב ביום-הבחינה, לקום מאוחר יותר, לא לעסוק בשום דבר אחר, והעיקר — לא לפחד.

איש לא ציית להוראות. רוב התלמידים כמעט ולא עצמו עין במשך הלילה, השכימו לקום, דגרו על ספרי תנ"ה, היסטוריה ותול' דות התנועה הציונית, הגיעו לאולם-הבחינות נרגשים ומבוהלים.

כמה עיזות המחברות? לאמיתו של דבר לא היה כל מקום לדגור על הספרים: הבחינות היו תרגום מדויק של בחינות מנה' השכל, המקובלות בארצות-הברית, בצירוף

(המשך בעמוד 16)

האמכס'ה היתה העיקר

כאשר נכנסנו, יחד עם המחנה השמיני לעיר טריפולי, אשר ב' לוב, היינו מגר' דלייקונים ומכ' סים בשיכבה ע' בה של חול ה' מדבר. הבעיה ה' ראשונה היתה, כמובן, להתרחץ ולהתגלח. לקחתי אחד מחברי ו' צאנו לסייר ב' בתים המפוארים, שנעזבו עליידי האיטלקים. לא עבר זמן רב ומצאנו חדר-אמכס'ה מורני, וישבנו לשבול בו.

אולם השכנים האיטלקים, שנשארו במקום, חשבו, כנראה, שבאנו לשדוד ומיהרו להזעיק את השלטונות. בעוד אנו מסבנים את רא' שני, הופיעו במקום שני שוטרים צבאיים והתחילו לחקור למעשינו. אולם לאחר שהס' ברנו להם את המצב, עזבו את המקום ב' קללם את האיטלקים, שקראו להם, ואנו יכולנו לסיים את טיפול היומי שלנו.

מרדכי פוה, שדה-אברורג

טוב המוות מן השבי

בחצות ליל ה' 29 לאפריל 1941 הצטופפו אלפי חיילי בנות-ה' ברית באי הקטן קלמטה, בקרבת חופי יוון. הגרמ' גים הפציצו והפ' גיוז אותנו ללא הרף, ומצבנו היה ככל רע.

בחצות נשמע קולו הרועד של הבריגדיר ה' בריטי. הוא הודיע על כניעת הצבאות ה'

את ידו, אלא החייתי קידה ואמרתי לו שאנו יהודים, ילידי-ירושלים, המשרתים ביחידה עברית, במסגרת הצבא הבריטי. כל זאת אמרתי בצרפתית ברורה (לא רציתי להסתכן ולדבר עברית). האפיסור השיב: "שמח אני להיפגש עם חיילים ארצישראליים." היה זה אחד הימים המענינים ביותר בחיינו.

דאק בכר, תל-אביב

האנגלים שכחו מהר

"יחידתנו, יח' דת חיל האוויר המלכותי, הנתה באמריה, מער' ב'ט' לאלכסנ' דריה. באחד ה' ימים הופיעה על לוח-המודעות ש' לנו הודעה על תחורות כדורגל קרובה בין ג' חרת היחידה ובין נבחרת השבויים הגרמנים, שישבו במחנה הסמוך. הדבר הרגיו אותנו, את הארצישראליים ביחידה, והחלטנו לפעול ל' ביטול המשחק. אותו ערב, בחדר-האוכל, קמתי ונשאתי נאום קצר:

"הבליץ על לונדון לא הספיק לכם! קיב' טרי לא הספיק לכם! ומה יחסכם למיליון ילדים יהודים המושמדים בתאג'וים? בשם אלוהים, אל תערכו משחק טמא זה!"

הנאום לא השיג את מטרותיו. המשחק נערך, אך נגמר בתוצאות של 0:5 לטובת הגרמנים. כאשר פורסם פתק-התוצאות על לוח-המר דעות, רשם מתחתו אחד מחברי הארצישראליים: "הם כבדו אתכם היטב על שהואלתם לשחק איתם. לכל אחד מחמשת הברכים ה' יהודים כאן הוגש שער אחד לפצויו."

וראה זה פלא, כמעט כל חברי הקבוצה המנוצחת באו ולחצו את ידינו ביידידות. אולם החשוב מכל: יחידתנו לא הוסיפה ל' ערוך כל מפגשי ספורט עם חיילי הסטל.

אליהו טולידאנו, ירושלים

האניות שעמדו בתור סירבו להיכנס לנמל הקישון. סמיר רתח עוד יותר, הודיע כי כל אוניה שתמרה את פיו, לא תקבל כל שירותים בנמל-חיפה. התוצאה: שבוע אר' ניות נשארו מחוץ לנמל

המצב הלך והחמיר. סוכני האוניות, ב' רובם אנשי צ"כ, התכנסו בלישכת-הספנות. בחרו ועד חדש, דרשו מספיר לבוא ולחלל את הסיכסוך. שרה-החבורה הזמין תחבר' רה, הפליג צפונה.

ביקורו של השר במלון ציון החיפאי הסתכם, בעיקר, בשיחה עם יוסף אלמוגי, קיסר-הכיס של פועלי חיפה שפע איומים בלתי-מוסחים: "קרב לחדאי ששחארי ש' רותי-נמל מאוחדים ירצו למנוע בעד שחארי גב'ים מלהתחל בעבודה. כדי למנוע סכנה של שפית-דמים, נצטרך להכריז על סיכ' סור-עבודה, עד אשר יתפשרו שני הצדדים."

בדיקות אינטליגנציה בבית-ספר תל-אביבי העיקר, בלי בהלח

בגלל מסקנות אלה נחשב סוינבי לאנטי-שמי, גרם לגל מחאת מרות מצד הוגי הדעות של הפזורה היהודית. אולם אפשר בנקל ל- השתמש בשיטתו של סוינבי כדי להגיע למס-קנות חיוביות, מאלפות ביותר לאזרחי ישראל.

תיאוריה חדשה כזאת יכולה להניח כהנחה יסודית כי הציונות, שהיתה מענה לתביעה שנבעה מרדיפות היהודים באירופה, יצרה אימה חדשה בארץ-ישראל. אומה זאת עמדה בהצלחה במבחן הראשון. התביעה הכפולה של שלטון המגנט הבריטי ושל ההתנגשות עם עמי ערב עוררה בה את המענה הכפול של המאבק לעצמאות על כל צורותיו ומל-חמת תש"ח. כתוצאה מכך נולדה מדינת ישראל העצמאית בשפלת החוף של פלשת ובחלק מארץ-ישראל הקדומה.

מענה מוצלח זה הוליד מיד תביעה היס-טורית חדשה, חמורה שבעתיים מן הראשונה: הצורך לצאת מן הבדידות המכותרת. אם לא תמצא ישראל את המענה המוצלח לתביעה זו, היא עלולה ליהפך לגטי חדש, והחברה הישראלית החדשה לא תתרום שום תרומה משלה להיסטוריה.

אולם האומה הישראלית ירשה גם תביעה גדולה שניה: תביעה שהיא משותפת לכל ארצות המרחב השמי. מרחב זה ירד מבמת ההיסטוריה עם התמוטטות הקיסרות המוסל-מית. במקום השגשוג והעושר באו הרעב והברות, המחלות והכיבוש והור. עתה מדי-עוררת התביעה: להפוך את המרחב למולדת של חברה חדשה, מתאימה לצרכי התקופה, המסוגלת להשתחרר מכיבוש זה, להגן על עצמאותה ולתרום את תרומתה המיוחדת לאנושות.

תביעה זו מוצגת לישראל ולעמי ערב כי אחד. עמים אלה הולידו תנועה לאומית מ-שלמה, שהגיעה להישגים מסויימים. אולם הדי-תנועה הלאומית הערבית לא נתנה עד כה מענה מוצלח לתביעה המרחבית: היא לא סיפקה פתרון סוציאלי למיליוני הפלאחים, היא לא איחדה את המרחב, והיא לא שיחררה אותו משיעבוד זה.

הלקח הגדול של סוינבי לכל תלמידיו הוא כי אין תשובה סופית לשום דבר, אין נצי-חון סופי, אין אידיאל סופי שהשגתו פו-תרת את בעליו מכל חובה ניספת. מדינת ישראל, שהיא מענה לתביעה, נראתה למק-מיה כאידיאל סופי זה. כפתרון סופי שאחריו שוב אין בעיות ותביעות. מכאן התפרקות המחת החלוצי, אבדן האידיאלים של הפרט, הירידה המוסרית הגדולה בישראל.

אולם המענה הלאומי ששמו עצמאות הדי-מדינה אינו אלא תחנה בדרך. מול משיגיו עומדת התביעה הבאה, שהיא חיסול ההת-נגשות בין ישראל וערב, הפלת חומתה-גטו ששמה גבול, השתרשות אמיתית במד-חב. בשרשרת הגדולה של תביעה-מענה תביעה, זוהי התביעה אשר על פיה יש למי-דוד את כל אשר נעשה ואיננו נעשה כיום באיתו חלק קטן של כדור הארץ שהוא מילדת האומה הישראלית.

תמרורים

נחוג. יובל החמישים של רפאל (אהבה במדבר) אליעזר, משורה, מתרגם ויועצו הדי-ספרותי של התיאטרון הקאמרי; יליד בול-גאריה ועורך הדף לספרות של על המשמר בעבר.

נחוג. יום הולדתו הששים של פרופסור ליאו א. מאיר, מומחה לאיסלאם ומרצה בדי-מכון למדעי המזרח של אוניברסיטה הדי-עברית; שימש בשנות העשרים כמפקח מחלקת העתיקות של ממשלת המנדט, ניהל בשיתוף פעולה עם אליעזר ליפא סור-קניק המנוח את חפירות החומה השלישית בירושלים והיבר מחקרים רבים אודות הדי-אמונות המוסלמיות.

נחוג. יום הולדתו השבעים של אבא כהן, מייסד אגודת מכבי אש מתנדבים בתל-אביב. נפטר. ורדי, פרידמן, בת כפר ויתקין שיצא עם תנועת בני המושבים להוראה ביישובי עולים בנגב; בגיל 23, מרסיסי רימן שנזרק על ידי מסתננים, במושב פטיש. (דאג במדינה).

נפטר. בנימין (המקהלה) פינטוס, קומפוזיטור ומנצח המקהלה המקובצת של הקי-בוץ המאוחד; בגיל 47, משכיל, בגבעת ברנר.

ואולי
תזכה!

כרטיסי זכיה להשיג במוסדות
הועד למען החייל.

חברת-בת של החברה הכלכלית לא"י - ארה"ב

קולנוע

הצנזורה

התאבון גובר עם האכילה

(ראה שער)

"אלוהים אדירים!" קראה האנגליה הוקנה, בראותה את הנמרים מוכים בשוטו של ה"מאלף". הרי זה צער בעלי חיים!"

"פגיעה בכבוד הכנסיה הקתולית!" זעק החשמן של ירושלים, למראה האופירה ה"יהודי אשר הוצגה בבירת פלשתינה (א"י) על ידי האופירה הישראלית.

האנגליה הוקנה והחשמן פנו אל ראשי המנדט, דרשו כי יושם קץ להתעללות בחיות וברגשות. המחוקק המנדטורי העתיק, רון התאמה לדרישות המקום והרגע, את פקודת בקורת הסרטים והמחזות הבריטית, הכניסה לספר חוקי הארץ. הדבר אירע לפני כשלושים שנה. היום

לאחר מלחמת העולם ומלחמת העצמאות נשאר החוק המיושן בתקפו. הצנזורה, כי מן הדת, עוננה מכ

נעורו כמה מפיצים לחיים, החלו וזעקים חמס, הגם שלא בקול רם.

הועקק לא הועילו. בשנים האחרונות נאסרו בישראל כמה וכמה סרטים ממדרגה ראשונה, בגלל סיבות לא ברורות. אך כפי הנראה היו אלה סיבות אמנותיות או מוסריות. אש אינו יודע דבר על רמת המוסרית של חברי הצנזורה, אבל הכשרתם האמנותית (פרט לזו של אחד: גרשון חנוך, סופר ועורך) אינה מספקת עד כדי נקיטת עמדה לגבי יצירות אמנות.

אלו סרטים אוסרת הצנזורה, ומדוע?

לא להדשים. ראשית, חוששת הצנזורה מפני סיכונים בינלאומיים, מבכרת לא להרשות סרטים אנטי-מערביים או אנטי-מזרחיים. אולם למעשה נאסרים רק סרטים (או מחזות) שבהם ההכחה חריפה במיוחד.

כן טוענת הצנזורה שהיא פוסלת סרטים פורנוגרפיים. כל ער זה נחשבת בעיני ה"צנזורים" לפורנוגרפיה.

כירות תעמולה של "רחוב הנחל" 99 הכל בסדר, אם הפושע בא על עונשו

שידכפיה על הרוב מצד קבוצות לחץ קטנות אבל חזקות.

מכתבו של צבוק. בעת השלטון הבריטי היתה הצנזורה בארץ ישראל מתונה בי יותר, החירה, למעשה, הצגת כל סרט ומחזה פרט לאלה אשר פגעו, לדעתה, ברגשות ה"דתיים של התושבים, למשל: עבדול האורו, סרטולדות עבדול חאמיד, חאליף המאמינים ושלטון תורכיה; חגיגת הגבורה, סרטו של במאי צרפתי יהודי ואף פיידר בו נראה כומר קאתולי שטוף זימה, אינה סוהרה מחזה מאת שלומית בתדורי המתאר את ההעפלה, אולם למעשה לא היה כל קושי בהצגת מחזות כאלה גם ללא רשיון; האנגלים ידעו להעלים עין.

לא כן היהודים.

התוצאה: מספר גדול והולך של סרטים ומחזות האסורים להצגה בישראל, מספר גדול שבעתים של סרטים שמספרי הצנזורה קצצו בהם באכזריות, התמרמרות גוברת והולכת נגד שומרי המוסר הצבורי שאיש לא בחר בהם לתפקיד זה, נאחזים בחוק מנדטורי רופף ובהשגות הוליכויות, נוהגים בשרירות, בסחון עצמי מופרז וחוסר הכחנה אופייניים לצנזורים בכל התקופות.

רק לאחר שנאסר הסרט קסדת הזהב, אחד המשובחים שבסרטי צרפת בשנים האחרונות

למשל סרטי פשע מוחלים, לרוב בי הצגה, כל עוד הפושע בא על עונשו, לפי המימה "סוף גנב לתליה". הצנזורה התנגד חדשים רבים להצגת הסרט בדם כחול, מאחר שהרשעה אינו נחשפ הסופר בקושי רב שוכני נגדו וטרי-מוסרית כי הסרט אינו אלא סאטירה, התיירו את הצגתו.

אתגוראפי כה מיוחד במינו, יש להקפיד שלא להציג סרטים העלולים להזיק לתושבים שבאר מקרוב.

במלים אחרות: בגלל ריבוי האזרחים שיצריהם עשויים להתלקח על נקלה, יש להקפיד שלא להציג סרטים העלולים לגרום למעשי אונס.

במדינה שבה הנוסע עלול לשבת באוטובוס על יד אשה החולצת את שדה לתינוק, הש"קפה כזאת היא מגוחכת, שלא להזכיר שהיא גם אנטישמית, מעמידה את העולה החדש, שלא בצדק, על רמה מוסרית נמוכה מזו של הוותיק.

עילה אחרת לקיצוצים בסרטים מוצא הצנזורה ברגשות הדתיים של התושבים. רגשות, כמו מוסר, הם דבר מאד מופשט והצנזורה פסח לעתים על שתי הסעיפים, בין קבוצת לחץ אחת לשנייה, עד שהוא מחליט אם להרשות סרט שבו נשמע נאום פרויישועי ושי נכתב, מן הסתם, על ידי יהודי מהולביה, לא מנצרת) או לאוסרו. הסיבה הרשמית ליאסור: מניעת שמד בין העולים החדשים. הסיבה ללא כזב: לא להרגיז את השותפים שוחרריהם בקואליציה.

הצנזורה לא שוכנעת. לאחר שהצנזורה זכתה לביונות רבים מצד העתונות בשל ה"פוריטאניות המופרות שלה, החלה לשים את ידה על סרטי פשע. מעודדת על ידי מכתבים של אזרחים ממורמרים, אסרה מספר סרטים כאלה, שהאחרון בהם היה רחוב הנחל 99, המבוסס על אחת מיצירותיו של אמן דמים ובתח מימי ספיליי (העולם הזה 904).

בזמנים אחרים היה מפין הסרט שומר את דבר האיסור בסוד, כמס, מסרב אף למסור תמונה ממנו לפרסום. לא כן עתה, כאשר הצנזורה שתאבונה גובר והולך עם האכילה מנסה לגייס את תמיכת הכנסת, לזכות בסמך כויות נוספות.

עתה, במאחר מרי, התגברו המפיצים על פחדם, אבל טרם החליטו לצאת, ביחד עם הסופרים ואנשי התיאטרון, להתקפת-מחץ שתחטל את קבוצת הלא-מומחים היושבת בחדר קטן בבנין משרד הפנים בירושלים, מכתובה לאזרחי ישראל מה מותר ומה אסור להם לראות על הבמה ועל בד הקולנוע.

סרטים

אלוהים, אחות ואגרוף

מאות האנשים ששילמו עשר לירות ויותר כדי לקבל תמונה להצגה המיוחדת של **חופי הכרך** בארמון-דוד בתל-אביב, שנערכ על-ידי הקנדית הפעלתנית בטי (הדינאמו האדום) דובינר למען קרבות שיתוק-הילדים הבינו מדוע נבחר דווקא סרט זה למטרה. כי סרטו הגדול ביותר של מארלו בראנו הוא קוליקורא להגנה על החלשים והמקור פחים, נרדפי הגורל.

נמל ניריורק האדיר היה (ונשאר) שעוריה אדירה. השלטון המעשי הוא בידי אנשי ה"אגרוף, שהשתלטו על האיגוד המקצועי של הסוחרים, מנהלים גניבות עצומות בגמל, ס"סטים מן הפועלים חלק משכרם, מגינים על עצמם באמצעות רצח. מדי פעם הואר המצב על-ידי חקירות פומביות של השלטונות. אולם שום דבר לא הועיל: הגאנגסטרים, הנעזרים על-ידי פוליטיקאים שכירים, הצליחו עד כה למנוע כל חזירה של איגוד מקצועי אחר, טהור יותר.

שוכר לב בתודות. כמו בחשמלית הקרויה תשוקה משחק בראגו פועל מטומי טפילמחצה וגסירות. הוא בלישרת עיור בי ידי הגאנגסטרים, עוזר לרצוח את חברו שי התכונן להשיג על אנשי-האגרוף. אולם אפילו במוחו האטום מתגבר הטוב על הרע, בעזרת זוג אגרופים, כומר חסר-פחד וצעירה שובת-לכת, אחותו של הנרצח.

חופי הכרך מתאר את המצב העגום ליד רציף אחד בגמל הגדול. אין הוא חס מ"לחאר את השלילה. אם הוא בסופו של דבר שרה-תעמולה אמריקאי ככירה-השפעה, הרי זה הודות ללקח: בעזרת אומץ-לב ושימוש בזכויות-האזרח יכולים גם המדוכאים למגר במשטר דמוקרטי את שלטון הרצח, לפחות בסרט.

המפיק, המתאר ללא רחמנות את פחדנותו של ההמון המלקק את ידי עושיקו וקם נגד גואליו, תורם לחזית הסרט לא פחות מאשר בראגו, השוכר לב בתולות בסרט ובקהל. הוא עולה על גארי קופר בבצירי יום, הגיע כפי הנראה, לרמה העליונה אליו יכול לספס שחקן הוליבוודי.

ארבעה עשר—

מי יודע?

ארבעה עשר כל בר-שתייה יודע — הלא הם "יין הנשיא", ברנדי "אקסטרה פיין", וורמוט "זכרון", סוטרן, אדום עתיק, כרמל הוק, שטו מונטן, פומרד, פומרד, וינדזור, וודקה ראשון, פורט, אליקנט ישן ואחרון אחר רון — אחד הליקרים המעודנים של "כרמל מזרחי" — לקינוח סעודת ליל הסדר.

עטים

גלובוס

עם. דיו הפלאי 2 DW

רכות נסיתי
בזו כחרתי

כנסת

בחירת העם

ניקי פלאהמקלון
הופך גזול לנקיון

כשר למסח

ניקי

תוצרת נקה. המפיצים "אקא".

אויבי הנוער

רפוי מחלות המין
מאת ה"ר מרדכי זידמן

הסירוב לא שבר את התקפת הנגד. השבוע הוסיפו דיירי מעון יונה להתרוצץ על פני מוסדות ומשרדי ממשלה, להטות האשמות. משרד הבטחון התעטף בשתיקה בטחוניית.

דרכי אדם

אהבה מובט שני

החוק אינו מתחשב ברגשות. אומר כלל משפטי עתיק יומין. אולם זריעה חוק, שטר משה חנוכי, היה אדם רגיל, לא היה מסוגל להתעלם מרגשותיו: הנערה השחרורה והחנינות, שהובאה למשטרת רמלה באשמת אי-התייחסות לשירות סדיר, מצאה חן בעיניו, עוררה בו עניין. משה שכח את החוק, הלך בעיקבות ה' רגשות. הוא ביקר בצריפונה של הנערה, רחמה נקאר (19), במעברת רמלה, גילה את הגורמים לאי-התייחסות: היא נאלצה לפרנס משפחה בת שש נפשות, לאחר ש' נדרס אביה למות על ידי מכונית צבאית. ואף על פי כן דחה משרד הבטחון את כל בקשותיה לדחיית ההתייחסות. "היה זה רק איחור בהתייחסות", אמרה רחמה, "לא יכולתי לעזוב את עבודתי ליום שלם". הפגישה השנייה עם רחמה הצדיקה את הרגשות שתקפו את משה בעת הפגישה הראשונה. השניים התחילו להיפגש לעתים תכופות. ידידותם גברה, הגיעה השבוע, ל' אחר ששילם אחד משכני רחמה את הקנס, שהוטל עליה (10 ל"י) לשיא מובן מאליו. אמר משה, "ילד פולני, בחיך של אושר: נתחנן מיר אחר ל"ג בעומר".

דרכי חיים

זוג בלתי-רגיל

השוטרים שפרצו בשעה אחת אחר חצות לתוך עליית בג יפואית קטנה, מול בניין וועדת הבחירות לכנסת, נתקלו במחזה רגיל

מתאהב משה חנוכיץ
היא חסאה, אחר שנים

למדי: זוג מוטל במיטה. אולם הווג עצמו היה בלתי רגיל: יצחק רפאלי ומטילדה צד קרין היו אב וביתו החורגת. הווג הגיע לעלית הגג של רפאלי (43) לאחר שסיימה מטילדה (23) את השתתפותה ברקדנית במחזה הרוזנת מאריצה, שהוצג בחולון על ידי תיאטרון דוריהימי. שניים מחבריה של הרקדנית, שחכו לה ליד אולם אהמון החולוני, הופתעו לראותה יוצאת ב' חברת רפאלי. הם עקבו אחריהם עד יפי, חשדו כי היחסים בין האב לבתו החורגת אינם אפלטוניים, התקשרו עם המשטרה. החוק הישראלי לא תמה, לא שאל כל שאלות: יצחק רפאלי נעצר, הואשם בבועלת נערה, שלא נישאה לאיש, שוחרר בערבות עד לבירור משפטו.

הארץ

נוהל ועדת השוטים של פרס ב' אלק (מעריב).
אריה שטרן, חיפה
שוטים, היהרו בדבריים ו
מקדין גימוסי (ידיעות אחרונות).
אסתר נבון, קריית חיים
פי הנאשם נסתם לשלושה חודשים.

(המשך מעמוד 13)

תוספת מקורית קטנה, בין השאלות שהוצגו לנבחנים:

• מחירה של מחבת אחת הוא 20 פרוי טה. יעקב קנה שלוש מחברות. הוא שילם: (א) 100 פרוטה, (ב) 50 פרוטה, (ג) 60 פרוטה, (ד) 25 פרוטה.

• מה פירוש הביטוי "סמרו שערות ראשו"? (א) מבוהל, (ב) שמח, (ג) אד ש. אולם הפחד עירפל את השכל, כבר באותו יום היה ברור כי המבחנים לא יוכלו לתת תמונה ברורה של רמת האינטליגנציה התלמידית. סיפרה תלמידה חיה שטרנשיץ מכפר ארגנטנה, בהחליקה על שערותיה הבלוניות: "היינו מבולבלים לגמרי. חשבנו שמי שלא יצליח יסולק מבית הספר... התלמידים העתיקו אחד מן השניים. רבים לא הספיקו לגמור."

ערכים

הנאשם נאשם

פועלי המחצבה הקטנה בוואדי עארה קיב לו את פני מוחמד יוסף שרידי בספקנות. הם ידעו כי הצעיר הצנום, גבה-הקומה, בא לשכנע אותם להיכנס להסתדרות העיבדים הכללית, לדרוש את העלאת שכרם הירוד (2,5 לירות ליום). אולם הם זכרו היטב כי צד שברה ברית פועלי ארץ-ישראל, שהיתה קשורה עם ההסתדרות, אחת משביתותיהם הקודמות, בשלחה למחצבה פועלים אחרים. הפועלים האוינו לדברי שרידי, באו במבור כה לא ידעו מה לעשות.

ידעו מה לעשות בעלי המחצבה החור' תיים, האחים רחמים. טרף רחמים הבלוני, אוריה-שרירים, הבין מיד כי שרידי מסית את פועליו לדרוש העלאת-שכר. הוא הת' לחש עם אחיו, יעקב, הסתער אתו יחד על תועמלן-ההסתדרות.

כעבור שעה קלה כבר התייצב מוחמד ב משטרת ואדי עארה, כשהוא מוכה ופצוע. שני השוטרים שנמצאו במקום נתנו לו רשיון תנועה לחדרה, שם ניגש לרופא, קר בל אישור כי הוא היכה קשות, זקוק ל' שמונה ימי מנוחה. למחרת היום ניגש מר' חמד למשטרת חדרה, הציג את האישור ה' רפואי, הגיש תלונה נגד האחים רחמים. הוא היה בטוח כי, במקום או במאוחר, תפתח המשטרה בחקירה, תזמין אותו לה' עדי נגד מכיו.

השביע היה דומה כי תקחתו של מוחמד נתגשמה. הוא הוזמן להתייצב במשטרת עפולה, לפני המפקח סמואל חאמיס, להמ' שך החקירה. אולם כאן חיכתה לו הפתעה מרה: ברגע בו דרכו רגליו על סף תחנת המשטרה, עצרוהו השוטרים, האשימו אותו בכניסה למחצבת האחים רחמים, שהיא שטח סגור.

תורת האומה

הכושי יצא לחופשה

הבית הקטן והקודר, אשר על שפת ימה של בתיים נשמר בקפדנות. השמירה (שומר ושני כלבים גועים) היתה מכוננת לא נגד גנבים, אלא נגד יושבי הבית הקודמים, קבוצת חיילים משוחררים.

הבית, מעין חיילים משוחררים יונה, הופקע בזמנו מן הרכוש הנטוש, נמסר לכמה חיילים משוחררים, חסרי קורת-גג. החיילים היו מאושרים: "סוף סוף הוכיחה הממשלה שהיא וואגת לאלה, שאיפשרו את קיומה."

השימחה לא ארכה. מומחים ממשלתיים קבעו כי המקום מתאים להקמת בית-הכרואה, שימשוך חיירים שופע-דולארים, רמז ל' משרד הבטחון לנקוט בפעולה לסילוק ה' דיירים.

משרד הבטחון פעל, כדרכו בעקיפין: דיירי המעון הועברו לצריסים מזוהמים. בחצר. כל שירותי-הנקיון הופסקו. שכר הדירה הועלה ל' ל' לנמש."

רק כו-תה. דיירי הצריסים הגיבו על הלחץ, כפי שלמדו להגיב בתקופת ש' רותם בצה"ל: הם עברו להתקפת-נגד, טענו במכתבם לשר הבטחון: "לא נוכל להסכים כי הכושי עשה את שלו ויכול כבר ללכת. הכושי רק יצא לחופשה."

פקידי משרד הבטחון לא התעניינו כלל בגורלו, או בחופשתו, של הכושי. תשור בתם: "אין לכם שום זכויות. אנחנו יכר' לים רק לתת לכם תה."

ישיב חיה

HAIFA CURIER

لأصحيفه

דינה ויאב מיהרו

דינה קוזי, החיפאית החיננית שגבתה את הפרס הראשון נסעה ב"ישיב" פשוט משום שהוא מניע לקרבת ביתה. "הנפיעה" אמרה היא, "אינה כרוכה בשום התרוצ' צויות מיותרות."

יואב גלעדיו הרחובותי הודה לעומת זאת בגידול לב כי ישנו כל-דרכ אחד שאותו הוא מעדיף על ה"ישיב": האנפיה. משום כך משרת עתה יואב בחיל-הים, מזדקק ל"ישיב" אך ורק על גבי חיבשה. "משום שבו, נוסף לכה, אפשר להשיג חברה נעימה."

יום 1 25.3.1955

יום 2 27.3.1955

אתה, אחד מאלפי הנוסעים מדי יום בקו הישיב מתל-אביב לחיפה ומחיפה לתל-אביב, איתו מקיים אנד בדייקנות, נוחיות ומהירות תוכל גם כן לזכות בפרסי הויהוי. לנוסע הראשון בתמונות שלמעלה שיבוא ויוהה עצמו במערכת העולם הזה. תל-אביב, רחוב גליקסון 8, יוענק פרס של 15 ל"י במזומן. השני במודעה יזכה בפרס של עשר ל"י במזומן.

איגרוף

יריבים ישנים

שמונה שנות ההפוגה הגיעו אל קיצן. השבוע שבו אנשי אצ"ל וחתיקים ויצאו לקרב נגד הצבא הבריטי. למאבק החדש היה חיסרון גדול: הוא היה עתיד להתנהל על אדמת מושבה בריטית, לפי חוקים שנוצרו על ידי אצ"ל בריטי. אולם היה לו גם יתרון גדול: שני הצדדים, נבחרת האיגרוף של הצבא והבריטי בקפריסין ונבחרת בית"ר תל-אביב,

התקפת עקר שזי קייין ממכבי ת"א ארוכה הדרך לסל

בחלו בסוגי הנשק למיניהם, התעתדו להשיג במשך רק באגרוףם עטוי כפפות.

נסיעתה של נבחרת בית"ר לאי הסמוך, לפי הזמנת הצבא הבריטי, לא אופשרה בנקל. קדם לה מאבק מילולי עז בין עסקני בית"ר לבין התאחדות הספורט הישראלית. טענו אנשי ההתאחדות: "המתאגרפים שלנו אינם מוכנים די הצורך לשלוש התחרויות, העומות דות לפנינו. כישלונם ברור מראש". השיבו מארגני בית"ר: "הקבוצה תחזק על ידי שניים ממתאגרפי מכבי. היא התחילה באי מונים לפני זמן רב, בהדרכתו של מאמן מקצועי. לא נבייש את שם ישראל".

רק בסוף השבוע שעבר הצליחו אנשי בית"ר להתגבר על התנגדותה של התאחדות הספורט, לפתור את כל הבעיות הכספיות, כולל בעיותיהם האישיות של הספורטאים. מסיבת הפרידה בקפה מעון התל-אביבי נערכה כדת וכדין — והמתאגרפים יצאו לדרך, לקראת מאבק חדש עם יריבים ישנים.

כדורסל

אל האור

מה קרה? בתיהקולנוע פתוחים גם היום? שאל אחד העובדים ושבים למראה מאות האנשים שזרמו בליל-שבת לעבר קול-נוע אוריון התל-אביבי. לאמיתו של דבר זרמו ההמונים לעבר מגרש-מכבי הסמוך, כדי לחזות במאורע מעניין לא סחוט מהצגת סרט-קולנוע: המשך משחקי הליגה הסדירים בכדורסל, שאורגנו ביוזמת התאחדות הספורט הישראלית.

המאקרו מקווינסבורי, שיצר את כללי האיגרוף בראשית המאה ה-19.

אחת המטרות של מארגני המשחקים: להוכיח כי הכדורסלנים הישראלים, שצברו שפע של כליים במשחקים בינלאומיים, מסוגלים לעניין גם את בני ארצם, ממש כמו הכדורגלנים. מטרה שניה, נכבדה לא פחות: לאפשר לקבוצות כדורסל צעירות להתמודד עם החת קות, להפגין את יכולתן.

המטרה הראשונה הושגה עם הופעת המוני הצופים מסביב למגרש. המטרה השנייה הושגה במשחק רבי-הפתעות בין קבוצה צעירה לקבוצה חתיקה: קבוצת מכבי ת"ר, המשמרת הצעירה של אלופת-ישראל, מכבי תל-אביב, התמודדה עם הכדורסלנים החתיקים של הפועל חולון.

לתדהמת הקהל נאלצו אנשי הפועל להתגונן קשות מפני התקפות הצעירים, השתדלו רק שלא להפסיד בהפרש נקודות גבוה. התוצאות: 59: 67 לטובת מכבי, שהוכיחה כי דרכה של הצעירים אל הסל ארוכה, אך משוכללת יפה.

ליכוד ושלווה. אהדי מכבי אשר מספרם היה גדול ביותר אותו ערב, נשמו לרוחה, ציפו להתמודדות השניה בין קבוצה צעירה (הפועל תל-אביב) לבין קבוצה חתיקה, בעלת שם בינלאומי (מכבי תל-אביב). הם היו ב"טוחים כי גם הפעם יזכו להפתעות גדולות.

חובבי הספורט טעו. אמנם בתחילת המשחק סמכה קבוצת מכבי על כוכביה (שניאור, עיפרי, קליין וינר וקורמן), לא ניצלה את יתרון הביתיות שלה, שעה שאנשי הפועל (לוסטיג, קופפר, שלח, בארי והס) ניהלו התקפות מחץ. אולם בסיום המשחק ליכוד המכבים את שורותיהם, הפכו שלחים וב"טוחים יותר, גברו על הקבוצה הצעירה ב"יתרון של 44: 39.

אהדי מכבי היו מאושרים. אולם האיש המאושר ביותר באותו ערב היה יהושע רוזין, דליל-השיער, מאמן של שתי הקבוצות. זה מנצחות: סוף סוף יצאו חניכיו הצעירים מאפילת הטירונות אל אור התהילה.

הווי

סאלאם ירקות

ביפו, נערך טקס נישואים של משה בא"טאטה ושרה פולי.

נהג עצור!

בצארלסטון, ארצות-הברית, תבעה פטרייה סטון לדין את העיתון המקומי, לאחר שזה פירסם בטעות את הידיעה על הולדת בנה תחת הכותרת "עבירות תנועה".

מן הפח אל הפחת

בירושלים, נמלטה פרה מבית-המטבחיים, רצה ברחובות העיר, ניסתה לחצות את ירדן ליד בית-צפאפה, נהרגה בכדורי הלג' יון, הוחזרה לישראל, נתרמה כמזון לגן-החיות התנכיים.

כללי הגשחק

בקהיר, מצרים, הובא רושדי אל-חכים לדין, לאחר שהילקה את אשתו במגלבה, וזכה על ידי השופט מואד עבד אל-עזיז, שקבע: "מותר לו לאדם להכות את אשתו בכל מכשיר קהה, בתנאי שלא יפגע בחל-קי הגוף, הנמצאים מעל להגורה".

מחוי לתחום

בתל-אביב, סבל אחד התושבים קשות מתותנתה, שהגיעה מארצות-הברית, מרה את חייו, הגיש נגדה תביעה לבית-המשפט, השיג השבוע צו, האוסר על התותנת לבקר בביתו.

רכב כבד

בקאנזאס סיטי, ארצות-הברית, העבירה העיריה חוק-עזר, המתיר לפילים לחנות ברחובות העיר, בתנאי שישלמו דמי חנייה, כמו כל-הרכב האחרים.

פירצה חניתית

ברמת-גן, בעת הצגת הזירה-סרן, עלתה אקרובטית במרומי הנוגדה, איבדה, תוך כדי כך, את חלק לבושה העליון, שהתפסק מ"רוב מאמץ, נאלצה לרדת ערומה למחצה, מאחר שלא היה ביכולתה להרפות מן הח"בל, לכסות את החלק החשוף.

למברג

לגברות
לילדים
איכות משוכחת
מבחר גדול
ישר מבית-החרושת לצרכן!

תל-אביב, רח' הגליל 2-4
NEAR CENTRAL BUS STATION

הוצאת "מסדה" בע"מ

יצא לאור

עבודות שטנים

מאת מוריס סמואל

רומן היסטורי, מפואר, רחב יריעה, מסעיר ומרתק. שפע המאורעות, עומק החדירה, היקף הראיה וחישוב המניעים מתחרים כאן עם עוצמת היצירה.

מבורים היסטוריים, כגון בני בית בורגניה, דאסטה ומדיצ'י, מקיבלים, האפייורים והחשמים, המציאות, הציורים והסופרים, כולם מופיעים כאן כאנשים חיים בשלל תכונותיהם.

הספר מכיל 660 עמודים בכריכת בד הדורה.

הודעה

אחרי שבית המשפט העליון דחה את בקשתנו לרישים סימן המסחר לתות הכוללת את השם "קרסה דה שין", הננו מתכבדים להודיע לקהל לקוחותינו שאנו עומדים להוציא לשוק את מי הקלון שלנו, ללא שינוי בטיבו הידוע תחת השם

CRÉPON

אלפא, חברה לקוסמטיקה-בע"מ, חיפה.

יצירה בת

צליל מלא ועשיר

סטרייבר, מודל 1955 מתוצרת "פאלאס", מושלם בשכלול לים החדישים ביותר של התעשייה האלקטרונית. מודלים אחרים בני 6-7-8 מנורות מתאימים לכל טעם ולכל כיס. סטרייבר ה' כנור המושלם. לם. סטר-דיבר-ה' הרדיו ה' מושלם.

פאלאס
סטראדיבר
רדיו

דרוש בכל חנות-רדיו מובחרת, להשמיע לך, ללא התחייבות, מצלילי אחד המודלים של "פאלאס", והחלטתך תוקף עליך ביותר.

התותחן והפצצה הספרותית.
אילו היה סארטר מסתפק בהשכלה שהייתה לו הפקולטה לפילוסופיה בה למד בנעוריו, לא היה יוצר מן הכתם מאומה יותר מאשר תורתו הפילוסופית, ההולכת בעקבות ה"פילוסוף דגני סרן קירקגאארד, ותורה זאת היתה איבוד אישם בעיני הכרכים של ספר ריות מדעיות אפולוניות. אולם סארטר ה"פול ובצל המשקפים עבות העדשות ב"קר גם בבית-ספר יעיל הרבה יותר: החיים עצמם. לאחר שנים אחדות של הוראת פ"ל לוסופיה ביצע הצעיר דמשיקל מפנה מכריע בחייו, יצא למסע סיור באירופה כולה, שהסתיים בהתגייסותו לחיל התותחנים של הצבא הצרפתי ערב מלחמת העולם השנייה. בין הגיוס לנפילה בשבי הגרמני לא חפריד זמן ממושך. לאחר שיתורו מן השבי, חזר סארטר לצרפת הכבושה, החל לפעול במח"תרת המק"י האנטי-גרמנית. בעת ובעונה אחת החל להעלות את נסיון חייו ביצירות ספרותיות שכל אחת מהן הרעשה כפצצה את העולם הספרותי.

אי-נורמאליות נורמאלית. שלא כמו אלה הקוראים לעצמם הסידי תורתו, אין סארטר נזהג לבזבז את זמנו בהדהמת חידים

מספר סרטר
תספורת ספרותית

אמריקאיים בבתי-קפה. תוך השנים המעטות מאז תום המלחמה הספיק, פרט למסעים בארצות-הברית ובברית-המועצות, לחבר שבי עה מחזות* שלושה רומאנים, כמה ספרי עיון וביקורת* ועשרות מאמרים וסיפורים קצרים. חמישה מאלה כונסו עתה לספר אחד שיצא בעברית בשם **אינטימיות**. תהיה זאת טעות לחשוב שסיפורים אלה מיועדים לתלמידי פילוסופיה המעוניינים בלימוד השקפותיו של סארטר. בראש ורא"ש שונה, אלה הם סיפורי אווירה ומתח מן הסוג המעולה ביותר, ולא פחות מכך הם מהווים תיאור חי לתקופה של ערב מלחמת העולם השנייה ותקופת המלחמה עצמה, בה הפכה האינורמאליות לדבר הנורמאלי ביותר.

כתובת בלתי-נכונה. האופייני ביותר אולי הוא הסיפור אודות הריפובליקאי ה"ספרדי שנאסר בשעת מלחמת האזרחים ביו" חילי פראנקו החושדים בו בחיפוי על מנהיג מבוקש. כדי להיפטר מסיכוי העינויים, שולח האסיר את שוביו לכתובת בלתי-נכונה. אולם דווקא בה נמצא המנהיג הנערץ, שנורה בו במקום.

הפירסומה הפילוסופית הקנתה מעמד רב רושם לסארטר האיש, אולם גרמה בלי ספק נזק חמור לסארטר הסופר, ששמו מרתיע חוששי-פילוסופיה מקריאה. ז"ל בלי ספק טעות חמורה, כי אפילו היתה מטרותו של סארטר לעורר מחשבה, הרי סיפוריו נקראים בהנאה ככל ספרות אחרת ספוגה-דראמאטיות וחסרת יומרות פילוסופיות.

(אינטימיות; ז'אן פאול סארטר; עברית: מירי דור, א. אופק, א. סרפר; הדר)

במדף

תפוזים לשכר סופרים

לאחר שגוריו מ. תומפסון, פרופסור להיסטוריה באוניברסיטת אוקספורד, סירב לקבל שכר-סופרים עבור ההוצאה העברית של קובץ מכתבי נאפוליון שערך, החליטה ההוצאה לשגר לו, לאות תודה, תיבת תפוזים ישראליים מדי שבועיים.

* שנים מהם הוצגו בישראל: הנערה והכוכבי באהל, בולתיים סגורות בתיאטרון זירה. ** בתוכס ספר חריף בגנות האנטי-שמיות.

תולדות

ההישיה דמיון

כאשר פירסם מתמחה-משפטים המזוקן בן 35 את סיפורו חמישה שבועות בכדור פורח, לא ידע, כי הוא יוצר בכך סוג ספרותי חדש העתיד לכבוש את לבם של רבבות קוראים, להפוך כעבור פחות ממאה שנה לאחד הזרמים הספרותיים הרחבים ביותר. אולם עובדה היא כי בסיפור זה פתח ז'ול ורן את תקופת הספרות המדעית-דמיונית.

השבוע, במלאת חמישים שנה למותו של ז'ול ורן, ועם פתיחת התגליות לזכרו במולדתו צרפת, ערך עיתונאי צרפתי סיכום בו הוכיח כי הכינוי שניתן לוורן בשעתו, "גביא המאה העשרים", לא היה מופרז כלל: מ"תוך 13 התגליות שעליהן בישר בספריו קיימות כבר 10 לפחות:

* **המטוס.** אותו מתאר ז'ול ורן ב"ספרו רובור הכובש.

* **הצוללת.** המשחקת תפקיד מרכזי בספרו 80 אלף מיל מתחת למים. הצוללת האטומית הראשונה שהותקנה על ידי הצי האמריקאי נקראה על שם קודמתה הדמיונית נאוטילוס.

* **האפשרות לעבור מטביב לעולם ב"80 יום.** הוגשמה על ידי האמריקאית הצרפתית ד"ר קוקט* מיד לאחר מלחמת העולם הראשונה. כיום, בעזרת המסוסים החדישים, ניתן לבצע סיבוב זה ב"6 שעות.

* **הראדאר.** מכשיר בעל תפקיד דו-מה מתואר בהרפתקה המפתיעה של משלי ה"ת בראסאר.

* **ההליקופטר.** מתואר אף הוא ב"רובור הכובש.

* **התותח ארוך הטווח.** מתואר בחמש מאות המיליונים של הבגוס, הוכנס לשימוש על ידי גרמניה כבר במלחמת העולם הראשונה.

* **החומרים הפלאסטיים.** מתוארים ברובור הכובש כחומר גילאטיני, ממנו עשו יים מדחפי המטוס.

* **הפצצה האטומית.** הנוכרת ב"ספר אל הדגל.

* **המלווייה.** מתוארת בז'ומו של עיתונאי אמריקאי בשנת 2889.

* **הקולנוע.** מתואר בספר מצודת ה"קאפאטיס, בו מופיעה בעזרת תהליך טכני על גבי מסך זכוכית אשה שמתה קודם לכן. האמצעות היחידות שתוארו על ידי ז'ול ורן וטרם הוגשמו על ידי המדע הלכה ל"מעשה קרובות אף-הן, כנראה, לביצוע:

* **המסע אל הירח.** המתואר בכמה מספריו, טרם נתגשם, אך ההכנות לו נמשכות בקצב מזורז, וקיימות כבר סוכנויות ונסיעות המוכרות כרטיסים למסע הראשון.

* **כוכבים מלאכותיים.** מעשה ידי אדם, שיסובו את כדור הארץ, נמצאים ל"דברי ידיעות שונות בתוכניתהן הקרובות של ארצות-הברית וברית-המועצות כאחת.

* **המסע אל מרכז כדור הארץ.** שכנראה לא יתגשם לעולם בגלל החום ה"כיבשני השורר בו.

תרגום

הפילוסוף על גבי התותח

צעירים לבושי חולצות משובצות, פרועי בלורית ושטופים בחיכוכים מפולפלים וגדודי שי מלים לועזיות הציפו את קפה דוס ה"פאריסאי הוביטו בבזו על התיירים האמריקאים שהתלקטו בהמוניהם למקום כדי ל"עוץ עיני עגל בתופעה החדשה והמזוהה ששמה אקזיסטנציאליזם ומובנה איננו ידוע בדיוק.

האקזיסטנציאליזם* מילה זאת שמקומה ה"אמיתי היה במילון מאובק למונחי פילוסופיה, עוררה בעולם למשך שנים אחדות סערה עצומה. הרחק מעבר לגבולות הפ"ל לוסופיה עצמה. סערה זאת היתה לאו דו"קא תוצאה של מהפכניות התורה החדשה ועומק השפעתה — יותר מכך היא נבעה מאישיותו הדינאמית ורבת-ההשפעה של יו"צר התורה, ז'אן פאול סארטר.

* שנבחר החודש כאחד מ"40 חברי הא"קדמיה הצרפתית.

** משמעות התורה, בקיצור: הערך ה"ממשי היחיד הוא הקיום הפיזי, הנעלה על כל תיאוריות מוסריות ומחיר לבגוד בהן או לבטלן.

במסגרת מאמציו להרחיב ולהעשיר את ספריות קוראיו במיטב הספרות העברית והמתורגמת, שמח

שרות הספרים של

העולם הזה

להודיע לקוראיו כי לאחר הסדר מיוחד עם הוצאת "הדר" הם יכולים לרכוש מעתה את הספר

אינטימיות

גאת

ז'אן פאול סארטר

* בעולם הספרות החדשה לא היתה אולי דמות מעוררת סערה וויכוחים יותר מאשר סופר צרפתי זה שחיבוריו נחשפו על ידי משכילים ופשוטי עם כאחד.

* אף מזה מאזה שיצאו מתחת עטו לא היתה מן השגורות והמקובלות. אפילו בישראל התעורר פול-מוס חריף לאחר שמחזהו "הנערה והכוכבי" לא הותר להצגה בתיאטרון "זירה" והורשה להצגה ב"אהל" רק לאחר שהוכנסו בו שינויים.

* קראו לו מטורף, מחרחר מלחמה, מאחז-עיניים, רודף-פירסומות — אבל הכל קראי אותו ואת דבריו.

* הספר "אינטימיות" כולל את סיפוריו הבזתי-מצונזרים של אישיות ספרותית בלתי-רגילה זאת, בהם נחשף בכל אכזריותו וקדונו האדם שהופקר למלחמה ולתעתועי הגורל.

בעוד שמחירו הרגיל של הספר הוא

2.200 ל"י

יכולו קוראי "העולם הזה" להשיגו תמורת מחיר מוזל של

1.450 ל"י בלבד

אם ישלחו את הזמנתם למערכת על גבי התלוש המצורף כאן באמצעות הדואר, או יביאוהו בעצמם למערכת, רחוב גליקסון 8, תל-אביב, בין השעות 11.00—14.00 ובין 16.00—18.00 מדי יום ביומו. אלה המבקשים לקבל את הספר באמצעות הדואר יוסיפו סך של 300 פרוטה לכיסוי דמי המשלוח.

תלוש

לרכישת הספר אינטימיות משרות הספרים של העולם הזה במחיר מוזל.

שר האוצר לוי אשכול, בדיון על תיקוני מסי ההכנסה בכנסת: "כל הנחלים הולכים אל הים וכל הכספים הולכים לאוצר".

ח' יוחנן באדר, רבינואם של חירות, באותו דיון: "יש אנשים העוקפים את החוק, אולם ישנם גם אנשים שהחוק עוקף אותם".

חשר זמן ארן, בצטטו את ב' ב' ב' בוועידת הסתדרות הפקידים: "איש מאתנו עוד לא הפסיד על מדינת ישראל".

נתן אלתרמן, על קריאת התנ"ך של שלמה ברטנוב בקול ישראל: "הוא מחקה את אלוהים".

חיזיון ורעם

את המהמנות של מסמכי יאלטה שפורסמו בשבוע שעבר העמידה השבוע בסימן שאלה האורחת **אלינור רוזוולט** שטענה כי ב' עלה המנות, נשיא ארצות הברית לשעבר, לא ידע כלל מהי ציונות ולא הבין את פירוש המלה "ציוני". הכרעותיו המדיניות הנוגעות לשאלה זאת נעשו תמיד על בסיס העניין ה' נדון.

זכרונות מסוג אחר העלה ראש ממשלת מצרים **נמאל עבד אל נאצר**, שכתב כי לאחר תבוסת הגדוד ששירת בו בקרב על דנגור, נוכחו הנסוגים בבסיסם ברפיח שעוד לפני חום הקרב פורסמה הודעת נצחון מר כנה, בה נאמר: "הצבא המצרי השלים את טיהור דנגור".

למאזני קול ישראל שמאסו בשיחותיו נמוכות-הרמה של הפרשן המדיני **זאב לקוויר**, הוגשה השבוע עזרה ממקור לא צפוי: בשבת נפסק שידור השחיה פעמיים בגלל פגיעת ברק ברשת החשמל.

זמן קצר, לאחר התפטרותו מתפקיד שר הבטחון, נטש **פנחס (מהגוני) לבון** את הדירה המרווחת ברחוב השופטים שנמסרה לו מטעם הממשלה, וכש דירה צנועה יותר, בת שני חדרים ברחוב גורדון, באותו בית בו העמידה עריית תלאביב דירה אחת לרשותו של החזן **לייב גלאנץ**.

אחד השינויים הראשונים שהכניס שר הבטחון החדשני **דוד בן-גוריון** בטובו לממשלה: החלפת הכיסא המרופד המיועד לו בשיבות הממשלה בכיסא עץ פשוט. ה' סיבה הבלתיחלוצית: ב' ג'י, סובל מלומ' באגיו, והריפוד במושבו מגביר את סבלו. שינוי נוסף: במקום לשבת במקומו הקודם, בחר לו עתה שר הבטחון מושב דווקא בין שרת העבודה **גולדה מאיר** ושר המס' חר ותתעשייה **פרץ ברנשטיין**.

בוועידת האיגודים שנערכה במועד האלו (של ברל כצנלסון המנוח), על שפת ים ה' כנרת, הועלתה הצעה בלתי רשמית להקים בשדה-בוקר, מקום-מושב-לשעבר של **ב' ג'י**, מוסד דומה בפאר, לקראת לו בשם: צירפון.

להפתעה אקלימית נעימה זכתה אלט אמי ריקאית **מריאן אנדרסון**, כהתהעור, ש'

• מחזת עצמות הגורמת לכאבים בחוט השדרה.

הגיעה לישראל לסידרת קונצרטים עם התזמורת הפילהרמונית, ותקלה בזוגי אחרי אביב, לאחר שנאמר לה, לפני צאתה לדרך, כי ב' ישראל שורר קור איום, יורד גשם סוחף.

שוד ושבר

הסברה מאוחרת לסירובו להיענות למניית ב' ג'י, ולשמש נשיא המדינה, נתן הפרופ' סור הקשיש **אלכסנדר אייזנשטיין** כראיון עם עורכת ניירורס פוסט דורותי שף: "ת' לינו בישראל תקחת גדולות מלכתחילה. סברנו כי היא תהיה טובה יותר ממדינות אחרות, אולם היא איננה כזאת".

הדיפלומטיה היא מקצוע מסוכן יותר מן העיתונות — זאת היתה מסקנתו של שגריר צרפת האהוד ודובר-העברית **אויגן סייר זילבר**, שסיפר כי בשעת מלחמת האזרחים ביוון השיג כתב סוכנות הידיעות הצרפתית ידיעה, לפיה טובעו שתי אניות מלחמה יווניות עלייני המורדים. הכתב ה' דרז למסור ידיעה זאת גם לידו, שגריר צרפת באתונה, ושניהם הכריזוה לצרפת. אך לם בעוד שסוכנות הידיעות מסיבה את הסיר' סום עד לבידור פרטים נוספים, התכנס מ' ממשלת צרפת לשיבת חירום. כשהתברר מאוחר יותר ששתי האניות המטובעות מוס' פות לשיט שלחה — סיכס וילבר — נקרא העיתונאי לעורך, קיבל נזיפה, על אידיוק, ואילו הדיפלומט נקרא למשרד החוץ, מחכה שם לשיחה עד היום הזה.

על יחסי-הגומלין בין דיפלומטיה לער תונאות סיפר זכרונות גם השגריר הבריטי **ג'ון ניקולס**: כאשר נודע למשרד-החוץ ה' בריטי שהוא מפליג לישראל על אנייה הנ' שאת גם 30 עתונאים ישראליים, היתה תגובת המשרד: "הרי זאת היתה מסיבת עיתונאים בת שמונה ימים רצופים! שוד ושבר!"

דיפלומט אחר עבר זמנית מארץ אתה של סכסוכי גבול לארץ אחרת הסובלת מאותה בעיה: היה זה **יאנס מאלינג** יפה-התואר, מיופה הכח השוודי בישראל, שיצא השבוע על מנת לעמוד בראש ועדת שביתת הנשק של האו"ם בקוריאנה, ולפי השמועה עומד לחזור לישראל תיך חצי שנה כציר ארצו.

המכונית ה-10 אלפים שהיוצר בקרוב ב' מסעלי קייר-פרייזר בחיפה תוגש כשי ל' נשיא המדינה **יצחק בן-צבי** לאחר שיות' קנו בה זוגיות מיוחדות נגד להט השמש, שילחן כתיבה, מיתקן מיוג-איר ומנוע מיו' חד בעל עוצמה של 140 כוח-סוס.

לאלה הסוענים כי אין כל הבדל בין ה' מוסיקה החדשה לרעש סתם, הוכיח הקומפוז' ז'טור הירושלמי **יוסף מל** שההבדל הוא מכריע: הוא הגיש תביעה משפטית נגד פנימית הבנות בית יעקב הנמצאת בשכנית ביתו, בטענה כי היא "מקור לרעש וצעקות בלתי-פוסקות... הפוגעים בנוחיות וביכולת העבודה".

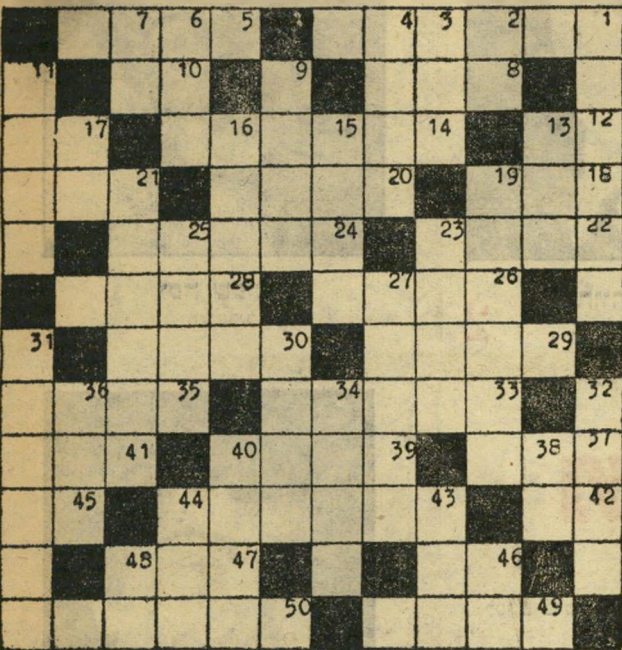
פחות דבק בקריירה המוסיקאלית שלו ה' זמרחש **ישראל** (אבילה בו ללונה פארק) **יצחק**, שקיבל תפקיד לא זמרחי בסרט מספר 3 של חברת טרטי חביבי, לצידם של **יצחק** (אנשי ריב) **שילה** ו**ורובכבה** ("בבלה") **ששונקין**.

זמרת אנדרסון וראש-משלחת הייז בשדה-תעופה דוד

ים צלילים ללא מטר

תשבץ ווי

מאזין: 1. שמו הפרטי של גרינולד; 5. מוסד לטיפול ב' עולים נכים; 8. אחר חבנק; 10. מקור חלב האם; 12. מש' פחה גרמנית, מאד מוסיקאית; 14. תו' שבות הכהונה; 17. ממצאי הסלסון; 18. תופעה נשית; 20. ללא בעלים; 21. ה' אדם הראשון על פני כדור הארץ; 22. שולחן הוא כדור; 24. רסיס, רבים, נס' מך; 26. חטיבת פל' מ"ח; 28. צלחת ג' דולה; 29. בחציאי זה מצוייה יאלטה; 30. ראש ממשלה רי' דף שלום; 33. תור' פה לחולי לב; 35. "זכרני נא וחזקני נא אר... הוה ה' אלוהים" (שמשון ב' בית דגון); 37. חברה שיכון; 39. "זקן..."; 41. מלת הסלסון; 42. מוקיון; 43. כמותן רוקדות הגבעות; 45. אדון, לא מתוק; 46. מלת הפנינה; 47. מועצה; 49. מאבירי אוהב היינות; 50. סוג צילום שהתפתח לאחרונה.

חמשה-עשר ספרי הוצאת עיינות-פותר תשבץ העולם הזה 908

מלאכי אבדן, מעברה מתנה דוד 241 א', עליד חיפה: שלמה גרומן, פתח-תקחה, ה' הגנה 6: שמואל גרינשפן, קריית בורוכוב, רחוב 7 מספר 1: סרן נחום דגני, צה"ל, ו. צ. 2164: א. חורוביץ, ירושלים, פרס 13, ישראל דוד חי, תלאביב, כינרת 6: אפרים ליטשיק, אצל מור, מגדל-אשקלון, רחוב ד' מס' 7: עפרה מאירוביץ, ראשון לציון, אוסישקין 25: אריה מרקוס, נחריה, רחוב המייסדים, אמנון גייסימוב, קיבוץ נד שון, דאר נע הרייתורה, אינדינר, סולובייצקי, חיפה, רחוב הס 22, תל-אברה צוראל, כפר יהוד, רחוב 20, מס' 4: שרגא ריקליס, משק יגור, שמעון שחילי, ירושלים, קאופרטיב "המקשר", חיים שרעבי, יבנאל, דואר טבריה.

מאזין: 1. כרך מילונים ביבשת ה' צעירה ביותר; 2. כלי מיטה; 3. מטרה, ב' לשון צבאית; 4. החי המתפלג אינסופית; 6. מאבני האסור; 7. ענף; 9. אבי הקוממוניס' 11. החילי המגויס של ההגנה; 13. מזכיר מפא"י; 15. "כפתור..."; 16. לפעמים קור' אם לה גם רקקה; 17. ארצו; 19. ענף משקי, יצוא סמוי; 21. אחת חיבשות; 23. פאראויס, בעברית; 25. סופה; 27. משחק צבאי; 30. נתקע בתוך; 31. מחוקק קדמוני; 32. רביאלוף; 34. יתן תגובה; 36. גבר צעיר; 38. אטליקאי; 40. דרשה לשים ולנוס; 43. ותיק הבנקים; 44. כן, בערבית; 46. דן לגד; 48. מסטיק.

פתרון תשבץ 908

N וחה שעה הבחנתי בראשונה כי מחצית אצבעו חסרה, נרתעתי, חלשה דעתי. **מה קרה לאצבע, וזרבה י' צעקתי.**

"לא כלום," השיב.
"כלום נתפשת באיור מכונה ז' הוספתי ושאלתי.
"מדוע אתה מעלה על דעתך תמיד מכונות? אני עצמי קטעתי אותה."
"אתה עצמך? מדוע?"

"אתה לא תוכל להבין זאת, אדון!" אמר, במשכו בכתפיו, כבר אמרתי לך, שעסקתי בכל המקצועות. פעם הייתי קור. הייתי משוגע למלאכה זו. כלום תופש אתה מה פירוש הדבר, לקחת גוש חימר ולעצב ממנו כל מה שיעלה בראשך? פררר... אתה מסובך את האובניים והחימר סיבב כאחור-דיבוק, ואותה שעה אתה עומד מעליי ואומר: אעשה כן, אעשה צלחת, אעשה מגורה, אעשה השד יודע מה! זהו מה שאתה רשאי לבנות היות אדם: חירות!"

"ובכן," שאלתי, "כיצד נגדמה אצבעך?"

"אוה, היא הפריעה לי ליד האובניים. תמיד נתקעה לי במקום שלא צריך, וקילקלה את תכניתי. ולכן תפסתי באחד הימים גרזן."

"כלום לא כאב לך?"

"מה אתה חושב לך, סוף-סוף אינני גוע'עץ! אדם אני. חדאי שכאב לי. אבל היא הפריעה לי ליד האובניים וקטעתי אותה."

"שיטה רעה היא זאת, וזרבה י' אמרתי בחיך. "זה מזכיר לי את המעשה באותו סגסן, אשר לפי "אגדת הזהב" ראה פעם אשה שגירתה את יצרו, נסל קרדום..."

"לכל הרוחות, את זה חדאי לא עשה!" הפסיקני וזרבה, כשערו מה אני מתכוון לומר.

"לקטוע את זה! לעזאזל אותו שוטה! שומטום עזוב הרי זה אינו מכשול לעולם!"

"אבל," אמרתי בחוקי, "זה עלול להיות מכשול גדול מאד!"

"למה?"

"זרבה הביט בי מן הצד, בהבעה לגלגנית, ואמר: "שוטה שכמותך, הרי זה המפתח לשער ג'נרצין!"

זהו קטע מתוך הספר "זרבה היווני" מאת ניקוס קאזאנצאקים, שיצא בהוצאת "עיינות" ושיחולק בין פותר תשבץ זה.

עדנה בן צור

4

לאה לור
כפר-אתא

3

הורטה רוטנברג
תל-אביב

2

יפה שפיצר
תל-אביב

1

עליזה הסון
תל-אביב

6

מבצע חיוך

אלה הן המועמדות הראשונות לתואר "מלכת החיוך".

נשארורק שלישה שבועות

לסיום פרסום תמונות המועמדות. אל תחכי עד שתיתקלי בצלמי המיבצע, המחפשים מועמדות בריכוני האוכלוסיה.

שלחי בעצמך את תמונתך המחייכת!

אחרי סיום הפרסום, יבחרו חברי השופטים במלכת החיוך, 1955, ובשתי סגניותיה. "מלכת החיוך" תזכה בשבוע של בילוי במלון רמת אביב, יחד עם המלבישים המתאימים ופרס אפתעה.

כל אחת משתי הסגניות תזכה בבילוי סוף-שבוע באחד מבתי המלון ההדורים. כל מועמדת שתמונתה תתפרסם מעל עמודי העולם הזה תקבל חבילת-שי של תמרוקי תיא. אל תחכי! שלחי את תמונתך המחייכת, יחד עם תלושהש-תפות, שאפשר להשיגי במקומות המימכר של תיא למטה המיבצע, ת.ד. 136, ת"א. חיוך יפה מנעים את החיים!

אריאנה טריכטר
תל-אביב

5

ברכה זינגר
תל-אביב

10

הרטה אבני
תל-אביב

9

מיר חילדי
תל-אביב

8

מלכה לור
צה"ל

7

רוחמה פרום
תל-אביב

14

דליה מורוס
תל-אביב

13

לאה סטריקובסקי
תל-אביב

12

ממירדה פלקנר
תל-אביב

11

מאתה שניינים תיא

